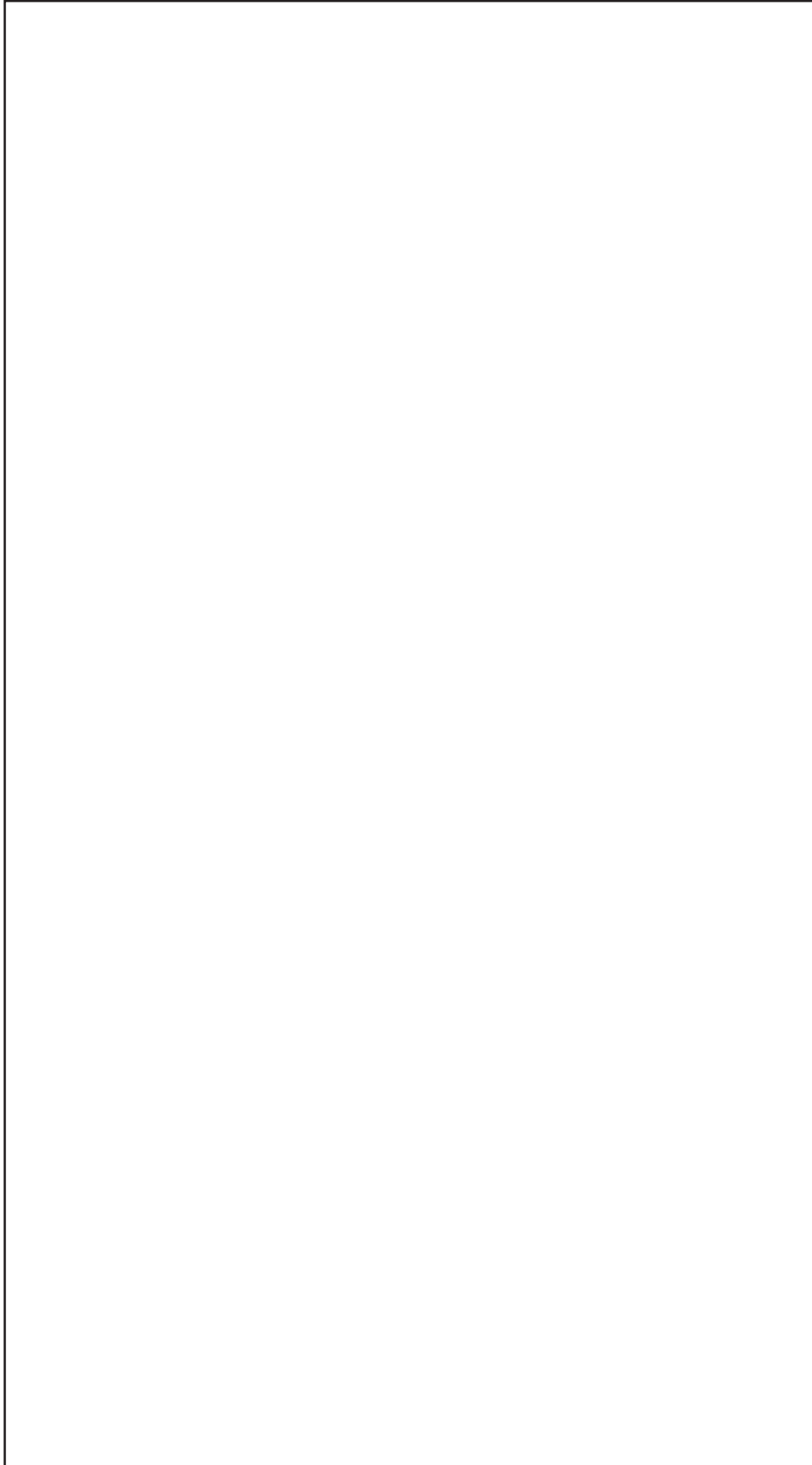

HEISMONTØREN

Nr. 2 - 1991

S

M

A

L

H

E

I

S

HEISMONTØREN

Nr. 2

OKTOBER 1991

ÅRGANG 23

Medlemsblad og talerør
for Heismontørenes Fagforening
Utkommer 6 ganger årlig

Redaktør: VIDAR NORDBØ

Redaksjonell adresse:

"Heismontøren"

Heismontørenes Fagforening

Storgt. 38, 0182 Oslo 1

Tel: (02) 20 82 82

Tel: (02) 42 21 10

Fax: (02) 36 13 55

Sats, lay-out, foto: **HMF**

© **HMF 1991**

Trykk: Falch Hurtigtrykk

Opplag: 820

Redaksjonen avsluttet:

14. oktober 1991

Neste nummer: ultimo

desember, flytende deadline.

Innhold:

Leder	2
Nytt fra styret	3
Kongelig Res.	4
Jubileumsfesten	5
AMO-kurs	5
Forsikring	6
Finn Stenbraaten: -praktisk jobbheiting	9
Solgte anlegg	10
Smalheis; pilotprosjekt	10
Norsk Heiskontroll 5 år	12
Rapportering av ulykker	13
Områdeoversikt NHK	13
Ulykke på Lillestrøm	13
Arbeidsulykke på Postgiro	14
Til Praha- og den tapre soldat Svejk	15
Vår historie - del 2	16
Diktpalte	20
Drammen	21
20 Spørsmål	22
Lærlingeside	22
Telefonliste klubbledere- og heisfirma	23

Forsidebildet:

*Gjengitt med tillatelse fra
News&Views, Kones In-House
Magazine nr. 2 - 1991. Heis nr. 200
fra firmaet Liftin heises på plass i
Gøteborg i løpet av ett kvarter. Den
ble satt i drift samme dag. Noe å*

Hva ønsker

egentlig

heisleverandørene...

I juni i år sendte foreninga skriftlig en invitasjon til HLF om et samarbeid for å hente fram og skaffe mer arbeid til bransjen. Svaret fra HLF har nå kommet men svarbrevet er langt fra stilet i noen positiv tone. Det åpner desverre ikke for de helt store feiltolkninger når HLF skriver: "*Vår forening er ikke villig til å gå inn på noe formalisert samarbeid i de enkelte saker*". Selv om HLF signaliserer at de eventuelt ønsker å "koordinere og samkjøre" sine utspill er ikke dette hva man kan forvente av Heisleverandørene. Så lenge HLF ikke ønsker å forplikte seg til noe som helst er jeg redd for at innsatsen og dermed resultatet blir for dårlig.

Et samarbeid mellom organisasjonene om arbeidsskapende tiltak vil gi store muligheter for høy sysselsetting i bransjen framover. Men det er først gjennom systematisk arbeid at vi får myndighetene til å bevilge nødvendige midler til å installere heiser i eksisterende bebyggelse slik at eldre og uføre kan bli boende lengre hjemme. Videre er det først og fremst vi i bransjen som kan sørge for at de 10 000 heiseierne som ikke har det nødvendige ettersynet av heisene og som ikke følger forskriftene. Det er også en rekke andre felter som vil kunne gi mer arbeid, men det kommer ikke av seg selv.

HLF har i samme brevet også avslått å støtte vårt krav om rullerende permitteringer istedenfor oppsigelser. Denne holdningen hos HLF blir totalt uforståelig når de ikke en gang er villige til å samarbeide for mer arbeid til bransjen. Så lenge det finnes et stort potensiale til å hente fram og skaffe mer arbeid kan vi ikke godta HLFs avslag på vårt krav om rullerende permitteringer. Vi vil derfor om nødvendig slåss mot nye oppsigelser og for vår moralske rett til rullerende permitteringer.

NHOs utspill er lite å bli Glad over..

Hos ledelsen i NHO er budskapet til det norske folk at vi må akseptere enda dårligere levestandard hvis nasjonen skal "overleve". Vi har det rett og slett for godt. Ikke bare har arbeidsfolk lønn når de er syke, men lærlingene er til og med så frekke at de vil ha lønn når de jobber også. Enda verre er det at folk i distriktene er så store på det at de ønsker arbeid i det hele tatt. Karl Glad ønsker således ned med arbeidstakernes lønn, ned med folks velferdsordninger, ned med offentlig sektor, ned med distriktene. Stort sett består ikke budskapet fra den kanten av annet enn at alt må bygges ned.

Resultatet har blitt en kraftig omfordeling av samfunnets ressurser fra vanlige folk til kapitalen. Påstanden fra den kanten var at lønnsmoderasjon ville skape flere arbeidsplasser. Etter 4 år med lønnsmoderasjon og kraftige kutt i folks levestandard har resultatet kun blitt en formidabel eksplosjon i arbeidsledigheten.

9. oktober 1991, John

Nytt fra styret

Lærlingelønn

Styret i HMF behandlet på møte 13/8 arbeidsminister Tove Strand Gerhardssens forslag om å senke lærlingelønnene.

I et brev fra foreninga til Statsråden heter det blant annet at Heismontørenes Fagforening oppfatter statsrådets forslag som et kraftig overtramp og som et angrep på fagbevegelsens frie forhandlingsrett. Vi aksepterer ikke lønns-nedslag som et virkemiddel for å øke sysselsettinga og krever følgende:

Øk offentlig virksomhet for å bedre sysselsettinga blant lærlinger.

Sørg for at lærlingene har en ordning som sikrer opplæring også i perioder med lite arbeidsoppdrag.

Kalt inn på teppet til HLF

Gjennom forbundet ble foreninga og Koneklubben innkalt til et møte i HLF 2.september i år. Grunnen var påståtte ulovlige dagmøter i foreninga og Koneklubben.

Fra foreningas og forbundets side hevdet vi i henholdt til Hovedavtalens at det ikke fantes noen bestemmelser som regulerte når fagforeninger kunne avholde sine medlemsmøter. Hovedavtalens bestemmelser på dette området regulerer kun forholdet mellom klubb og bedrift.

Heismontørenes Fagforening var derfor i sin fulle rett når vi innkalte til dagmøte i Oslo 13.juni i år. HLFs representanter gjorde sitt beste for å hevde et annet syn, men måtte medgi at vi forsåvidt hadde rett. Men HLF hevdet videre med henvisning til Hovedavtalen at de klubbtiltillsvalgte måtte være flinkere til å avtale med bedriften sin når slike møter var på trappene og at den enkelte bedrift kunne nekte sine ansatte å møte i fagforeningsmøter i arbeidstiden.

Imidlertid uttrykte en av HLFs representanter noe tørt at de neppe kunne si opp alle sine ansatte hvis klubben overså bedriftens eventuelle pålegg om ikke å møte på foreningas dagmøter. Den påstanden lot imidlertid foreninga stå ukommentert.

Nordisk heiskonferanse

Styret arbeider som kjent med å få til en Nordisk heiskonferanse for fagorganiserte heismontører. I Sverige og Danmark er heismontørene noen steder organisert gjennom metallforbundet og andre steder gjennom el.forbundet.

Vi har fått positiv tilbakemelding fra de respektive foreningene i Danmark og Sverige på HMFs initiativ til samarbeid i Norden/Skandinavia. Det vil bli et felles planleggingsmøte mellom organisasjonen i løpet av oktober/november. Den endelige datoen for selve konferansen vil bli avgjort på dette møtet.

Clemetrapporten lagt vekk

Foreninga ble 20.september innkalt til et informasjonsmøte i NEKF om arbeidet i det nye Kongelig resolusjons-utvalget i regi av Kommunaldep. Som kjent er nestlederen i NEKF, Anders Kristoffersen, forbundets representant i dette utvalget.

I følge de opplysningene foreninga fikk av forbundet på dette møtet har kgl.res. utvalget enstemmig, inkludert NELFOs representant, besluttet å legge vekk "Clemetrapporten" for godt. Dette betyr at heisfaget blir vurdert på lik linje med de andre elektrofagene. *Utvalget har planer om å besøke Brussel og Berlin for å skaffe informasjon om hvordan tingene forholder seg i Europa. Framdriften i utvalget blir slik at de vil legge fram sin innstilling i løpet av året. Det er videre enighet i utvalget om å beholde kgl.res., men at den ikke må være diskriminerende overfor de andre landene innenfor EØS-området.*

Ny medlemsbedrift i HLF

HK-Service i Bergen har nylig meldt seg inn i NHO-organisasjonen HLF. HK-Service arbeider nå på dispensasjon da tidligere heisinstallatør Stein Knutsen nylig har brutt ut av firmaet og dannet egen bedrift med 1 fast ansatt heismontør, som tidligere også var ansatt hos HK-Service.

Nye firma i Bergen

Firmaet **Stein Knutsen** blir siste nye skudd på stammen i bransjen i Bergen, etter at **Scan Heis** ble opprettet i 1990, av Atle Helland, opprinnelig Stahl-ansatt. Scan Heis ansatte i tillegg en heismontør i vår. I tillegg har **Munch** to mann i arbeid med heis. Felles for disse tre firma er at de presser prisene kraftig i området rundt **hansabyen**, sies det på informert hold.

Konferanser i NEKF

Foreninga sender 2 representanter til forbundets såkalte "Europakonferanse" som holdes på Hamar 21. - 23.oktober.

Foreninga sender også 2 representanter til forbundets såkalte "Landstariffkonferanse" som avholdes i Tromsø i tidsrommet 13. - 17.november. Her vil omtrent 150 tillitsvalgte innen forbundets private sektor møte.

Jubileumsfesten

“Mimrestund”

Det har gått en stund siden vi hevet glassene for oss selv og foreningens 60 årsjubileum. Men det forhindrer ikke at det kan settes ned noen ord som oppsummering.

I den offisielle festkomiteen var det tre stykker, en av disse blepekt ut som “leder”. Det å fungere som leder for en slik oppgave fungerer ikke perfekt, fordi vi var like avhengig av hverandre hele tiden, helt til siste hånd på verket var lagt. Oppgaver ble fordelt, men på grunn av det store arbeidspresset og den korte tiden måtte vi overlape hverandre så godt som mulig. Dette gikk bra, vierjotross alt medlemmer av samme forening og har samme “interesser”.

Festkomiteen bestod av: Jan Leirvåg - Ameco, Lasse Lehre - Ameco, og Rune Larsen - Reber.

Som sagt var det mye forberedelser for en slik fest, det var jo hele 802 stykker. Hotellrom, festsalen(e), musikk, kelnere, for ikke å snakke om konferansieren. Det var jo et kapittel for seg selv, men det gikk meget bra. Det hvilte et stort ansvar på konferansieren's skuldre som skulle guide over 800 gjennom denne festen. Oppgaven tok Erik Kristiansen fra Hed. Opp. med knusende, over-bevisende ro, og med sin vanlige store selvtilit. Ihvertfall viste han alt dette utad. Han bestod altså med glans! Underholdningen sto våre kollegaer fra Skien for med selvkomponert oppsett.

Taler manglet det ikke på, de fleste av våre inviterte gjester ville si oss noen ord, noen historiske, og noen for framtiden.

Som lederen, John Walderhaug, sa i sin tale, så var dette vår fest, din og min. Det er alle vi som er HMF, det er vi som kan drive foreningen videre mot nye mål, sammen. Fellesskapet er en vesentlig ting for våre 60 år som forening, og fellesskapet må gå videre. Og da betyr dette nye jubileumsfester! Det betyr også nye oppgaver for kommende festkomiteer, kanskje med de samme folkene, for vi var stolte over den jobben vi gjorde sammen som tok mange kvelder og helger - takk til oss!

Vi opplevde en “bommert”, som vi ikke kan lastes for, nemlig at deltagerne ble delt i to saler. Vi er de første til å beklage dette - men skjedd er skjedd!

AMOKURS

For permitterte eller arbeidsløse kan det være aktuelt å søke seg inn på kurs, både for å lære noe nytt, og for å unngå for mye lediggang. Det offentlige har ved fylkesarbeidskontorene lister over kurs man har rett til å delta på. Disse kursene kalles AMO-kurs. Mens man går på disse kursene, beholder man rett til dagpenger samtidig som det offentlige dekker reise- og oppholdsutgifter i forbindelse med kurset, skattefritt. Kursene arrangeres rundt omkring i landet, og man kan søke på kurs andre steder enn i hjemfylket.

Det bli avholdt prøver underveis, og man får utstedt kursbevis.

Det fins svært mange kurs i AMO-regi, og det ikke lett å få oversikt over tilbudet, men den enkelte kan få opplysninger om tilbudene ved sitt arbeidskontor. Det er ikke mulig å forhåndspåmelde seg, selv om man vet at man vil bli permittert.

I prinsippet kan man som arbeidssøkende velge fritt på de kurs det er plasser på, hvis man fyller opptakskravene. Kursene er ordnet etter faggrupper. For vårt fag fins det i øyeblikket ingen AMO-kurs. Men for gruppen elektrofag fins det en del kurs, hvor opptakskravene er fagbrev i ett av elektrofagene, f.eks. gruppe L eller heismontør.

Det er ikke dermed sagt at det vil være bortkastet å søke seg inn på andre kurs, som f.eks. vaktmesterkurs o.l. Tilbudet er stort, og det burde være noe å finne for de aller fleste, ihvertfall for de som kan tenke seg å skaffe seg tilleggskompetanse innen et annet fagområde.

Kursene er beskrevet i egen fagplan, kalt blokkvis etterutdanning i elektrofag, utgitt av Kirke- og undervisningsdepartementet. Denne fagplanen er delt i to trykksaker, som kalles F-2161/82, og F-2892 M-1 og M-2. Fagplanene har vi på foreningskontoret i Oslo.

I og med at det ikke fins egne kurs for heismontører, har en gruppe i foreninga sett på innholdet i ovennevnte fagplaner. Kursene ser ut til å være nyttige, og spenner over mange fagområder. Den enkelte bør se på kurstilbudet utfra egne ønsker og interesser. Men av de kurs som ligger nærmest heisfagets behov, vil vi nevne Maritime anlegg, elektriske installasjoner i EX-områder (eksplosjonsfarlige områder) og svakstrømsanlegg.

Kursene er stort sett delt opp i blokker av 1 ukes varighet. Man kan ta grunnblokk 1 i en permitteringsperiode, og så fortsette på blokk 2 seinere osv. Desverre vil det ikke bli avholdt særlig mange kurs i grunnblokkene i ovennevnte kurs i høst. Det beste kurstilbudet vil kanskje være på AMO-senteret på Stord, som arrangerer tre kurs i EX -grunnblokk 1 i månedene november og desember i år.

Det er dessverre ikke mulig å gjøre noe for å bedre kurstilbudet for i år, da midlene er oppbrukt. Men for neste år kan det være aktuelt å søke om egne AMO-kurs for heismontører. I tillegg vil det kanskje komme nye tilbud om omskolering på AMO-kurslista, f.eks. fra elektriker gruppe L til automatiker, og svakstrøm. Avklaring om kurstilbudet for neste år vil finne sted i løpet av oktober, da neste års statsbudsjett skal behandles.

Det kan være aktuelt å tilby AMO-kurs også på Heisbransjens Utdanningscenter (HBU) neste år, hvis det offentlig bevilger midler til det, og hvis styret for HBU går inn for det. Avgjørelsen vil vel avhenge av ønske og behov...

Da forrige nummer av Heismontøren ble sendt ut, fulgte blant annet to småhefter fra Samvirke forsikring. Disse inneholder vilkår for kollektiv gruppelevs og ulykkesforsikring (kalt Samvirke Gf 52), som er inngått mellom HMF og Samvirke, og ble sist forandret i september 1990.

Vilkårene er ikke akkurat egnet som sengelektyre, men bør leses. Denne artikkelen må betraktes som supplerende informasjon til de utsendte vilkårene.

Samvirke opplyser at det fra og med neste årsskifte (og deretter hvert år i samsvar med ny lovgivning) vil bli sendt ut forsikringsbevis til den enkelte der forsikringens pålydende og hvem den gjelder skal stå.

Hvorfor forsikre seg ?

Når folk får mindre å rutte med, er det kanskje fristende å kutte ned på utgifter som forsikringspremier. Det kan vise seg å være lite klokt dersom man blir utsatt for en ulykke eller skade. Generelt bør alle som har forsørgelsesbyrde i form av samboer/kone og barn sørge for en personlig livsforsikring som sletter gjeld og gir et visst økonomisk bidrag til etterlatte. Denne kan godt være tegnet kollektivt, som f.eks. Samvirke Gf 52.

Dessuten bør alle sikre seg økonomisk handlefrihet ved invaliditet. Å bli ufør kan i seg selv være en tragedie, som blir langt større dersom man i tillegg kommer i økonomisk uføre. Dessverre har vi lest altfor mange avisoppslag om den stadig vanskeligere situasjon uføretrygdede opplever i dagens nedskjæringstider. En større forsikringsutbetaling kan gi deg muligheten til å fortsette å bo hjemme, ha en god levestandard, reise, og på mange måter opprettholde en bra livskvalitet selv etter en full eller delvis invalidisering.

Noe som svært få er klar over er at kun 8% av dødsfall for menn i alderen 30-40 år skjer som følge av ulykke (Dette tallet er noe usikkert). Som vi skal komme inn på vil de aller færreste kollektive livsforsikringer gjennom jobb/fagforening gi rett til utbetaling dersom dødsårsaken ikke er ulykke, men for eksempel en sykdom som kreft. En forsikring som gir utbetaling ved invaliditet og død uansett årsak kan tegnes av den enkelte. **Også Heismontørens Fagforening kan tegne dette kollektivt, i form av f.eks.**

en uførekapitalforsikring, som gir utbetaling ved arbeidsuførhet, uansett årsak. En slik forsikring kan tas opp til diskusjon f.eks. på neste årsmøte, og ifølge Samvirke kan premien bli relativt lav, i området kr. 100,- pr. medlem ved en forsikringssum på 3 ganger grunnbeløpet, dvs. kr. 106.500,- (pr. dags dato).

Den enkelte bør også vurdere å tegne egen pensjonsforsikring, da det i det siste har vært reist tvil om folketrygdens betalingsvevne i framtida. Det finnes en vrimmel av tilbud på ulike pensjonsforsikringer, og det kan være vanskelig å si hvilke som er bra eller om det lønner seg å tegne slik forsikring.

Gjennom ditt medlemskap i Heismontørens Fagforening har du automatisk del i ovennevnte gruppelevsforsikring Gf 52, samt kollektiv hjemforsikring. Da HMF er innmeldt i NEKF, elektrikerforbundet, har vi gjennom forbundet også del i LOs grunnforsikring og LOs fritidsforsikring.

Kontingentfritak, skatt og forsikring

Alle disse forsikringer fortsette å løpe uten avbrudd også for arbeidsløse og permitterte uten at de må betale premie til foreninga i form av kontingent eller på noen annen måte, så lenge man fortsatt er medlem i HMF.

Videre er gruppelevsdelen av ovennevnte fradragsberettiget i din personlige selvangivelse, noe som blir oppgitt med beløp hvert år i denne avis.

Som forsikringstaker i Samvirkes Kollektiv Hjem - forsikring vil du også ha rett til rabatt på andre forsikringer i Samvirke, dersom du etter eget ønske vil tegne personlige forsikringer der og bli såkalt Helkunde.

Forsikring hos arbeidsgiver

I tillegg skal alle som har et ansettelsesforhold etter norsk lov være forsikret hos arbeidsgiveren. Denne forsikringen skal minst dekke invalidisering og død som følge av ulykke i arbeidstiden, samt yrkessykdom. Forsikringssummen kan variere fra bedrift til bedrift, og noen heisbedrifter har også tegnet denne til å gjelde 24 timer i døgnet. I tillegg har

enkelte bedrifter tegnet andre forsikringer for sine ansatte. Dette kan du undersøke nærmere hos din klubbformann eller ved å ta kontakt med bedriften, f.eks. ved personalsjefen, som skal gi deg nærmere informasjon.

KOLLEKTIV HJEM

I tillegg til å være en standard Hjemforsikring, noe vi skal komme tilbake til i et annet nummer av Heismontøren, omfatter Kollektiv Hjem også en livs- og ulykkesforsikring. Denne utgjør en utbetaling på kr. 30.000,- ved 100% invaliditet ved ulykke, og kr. 5.000,- ved død som følge av ulykke.

LOs FRITIDS-FORSIKRING

Denne forsikringen vil ved 100% invaliditet som følge av ulykke i fritiden gi en utbetaling på kr. 150.000,- og dekning for behandlingsutgifter som følge av ulykke på inntil kr. 15.000,-. Ved dødsfall som følge av ulykke i fritiden utbetales kr. 10.000,- dersom vedkommende ikke er gift, har samboer eller livsarvinger. *I motsatt fall, altså hvis vedkommende er gift, har samboer eller livsarvinger, utbetales kr. 100.000,- ved død som følge av ulykke.*

LOs GRUNN-FORSIKRING

Dette er en gruppelevsforsikring som for en gangs skyld gjelder død uansett årsak. Utbetalingen er ikke så stor; kr. 5.000,- ved død men dersom forsikringstakeren har ektefelle/samboer økes beløpet med et tillegg på kr. 14.000,-, og dersom han eller hun har barn økes beløpet med et tillegg på kr. 4.000,- pr. barn.

Denne forsikringen er den eneste av de her omtalte som også gjelder for ektefelle/samboer med et forsikringsbeløp på kr. 6.000,- ved død, uansett årsak.

KOLLEKTIV

GRUPPELIVS- FORSIKRING GF 52

Denne gjelder for alle nåværende medlemmer av Heismontørens Fagforening, og nyinnmeldte medlemmer som er helt arbeidsdyktige (ikke syke), og løper fram til medlemskapet i foreninga opphører eller til den dag vedkommende fyller 70 år, men allikevel ikke senere enn det tidspunkt han eller hun mottar hel alderspensjon fra folketrygden.

Forsikringen gjelder ikke for ektefelle eller samboer.

Forsikringen gjelder 24 timer i døgnet og uansett hvor man befinner seg på ulykkestidspunktet.

Forsikringen kan ikke overdras, pantsettes eller på annen måte stilles som sikkerhet for gjeld.

LIVSFORSIKRINGSDELEN

Ved død uansett årsak uansett tidspunkt eller sted utbetales 3 ganger grunnbeløpet i folketrygden, for tiden kr. 106.500,-. (Automatisk regulert med grunnbeløpet i folketrygden)

Det eneste unntak her er områder der det foregår krigshandlinger.

Utbetalingen vil uten forsinkelse utføres så snart gyldig dødsattest er ankommet forsikringsselskapet.

Utbetalingen skjer til ektefelle, eller samboer, dersom du har barn med samboer. Hvis ikke kreves dokumentasjon fra folkeregisteret på 2 års botid for at samboeren skal ha rett til utbetaling.

Fra og med 1990 utbetales alle gruppelevsforsikringer i henhold til lov (også den du har gjennom jobben) automatisk til samboer/ektefelle uten å gå gjennom dødsbo, mens individuelle livsforsikringer du måtte ha tegnet i tillegg kan begunstiges samboer. Dette kan være viktig for samboere, da du ellers kan risikere at sistnevnte utbetaling går inn i boet, og eventuelt settes på sperret konto til livsarvinger.

For ordens skyld skal her nevnes at separatert ektefelle ikke har rett til forsikringsbeløpet i samsvar med arve- og skifterettslige regler.

ULYKKEFORSIKRINGSDELEN

Ved 100% invaliditet som følge av ulykke utbetales 9,8 ganger grunnbeløpet i folketrygden (som reguleres jevnlig, og for tiden, fra 1. mai 1991, er kr. 35.500,-). Forsikringssummen er således nå etter siste automatiske regulering kr. 347.900,-.

Med ulykke forstås en ytre påvirkning, her siteres fra forsikringsvilkårenes paragraf 6.1: "...med ulykkeskade menes skade på legemet forårsaket av en plutselig ytre begivenhet - ulykkestilfelle - som inntreffer i forsikringstiden. Skade på sinnet, f.eks. sjokk, regnes ikke som ulykkeskade med mindre det ved samme ulykkestilfelle er oppstått fysisk skade som medfører livsvarig og erstatningsmessig invaliditet.."

Forsikringen dekker ikke f.eks. skader som skyldes uaktsomhet, selvpåvirkede ulykker eller forsettlige skader (avhuggede fingre med forsett o.l.)

Dersom det oppstår tvil om ulykkens invaliditetsgrad kan Samvirke utsette utbetalingen 1 år, men aldri lenger enn 2 år. Skulle det fortsatt være tvil, etterbetales en delutbetaling, og etter 3 år ytes restansen opp til full utbetaling. Etter denne tid kan ytterligere skadeerstatning ytes for såkalte følgeskader.

BEHANDLINGSUTGIFTER

I tillegg kommer en noe mindre kjent rett til erstatning for behandlingsutgifter som følge av ulykkeskade med øvre grense inntil 5% av forsikringssummen, dvs. kr. 17.395,-. Dette kan gjelde utgifter ved behandling hos tannlege, fysioterapeut, kiropraktor og tilknyttede reise og oppholdsutgifter. Dette er ment som en komplettering av folketrygden, og det settes krav at behandlingen må være forordnet av lege som mottar offentlig støtte. Behandling i utlandet dekkes ikke. Så hvis du i bilulykke f.eks. pådrar deg en whiplash-skade og innrapporterer ulykken til Samvirke via HMF kan du når følgeskaden melder seg f.eks. ett år etterpå gå til en offentlig godkjent lege (men ikke til f.eks. Ring-senteret) og få forordnet behandling. Selv om du av denne lege f.eks. blir forordnet behandling hos ikke offentlig godkjent kiropraktor vil du allikevel få dekket behandlingsutgiftene. Poenget her er

at den lege som henviser videre behandling skal være godkjent. Samvirke forbeholder seg retten til å forordne annen lege, og behandlingsutgiftene må godkjennes av Samvirke hvis man forventer at de vil overstige kr. 5.000,-.

SKADEMELDING

Det er svært viktig at du snarest melder fra og sørger for at rett skademelding blir sendt Samvirke gjennom HMF dersom du blir utsatt for en ulykke, også mindre ulykker som du mener kan gi skade på et senere tidspunkt. Ulykken vil da være registrert hos Samvirke og dette vil lette dine krav på f.eks. refusjon av behandlingsutgifter. Disse kravene må imidlertid settes fram senest 2 år etter skadedato. Kravene kan også eventuelt framsettes overfor LOs fritids-forsikring, se ovenfor under dette avsnitt.

KONTAKTPERSON I HMF

For de forsikringer som er tegnet gjennom fagforeningen kan videre opplysninger hentes hos samt skade og ulykkesmeldinger gjøres gjennom HMFs kontaktperson for forsikringer:

Thor Utvik

tel. (02) 20 82 82
(02) 42 21 10

som kan påtreffes på ovennevnte telefon

hver tirsdag kl. 8 - 15

eller du kan legge igjen beskjed til ham ellers i uka. Videre kan du sende brev til Thor, eller om det haster sende en

telefax på tel (02) 36 13 55.

For mer generelle opplysninger kan man også godt ta direkte kontakt med Samvirke.

VN

Tabell over livs- og ulykkesforsikringer

	Utbetaling ved							Maksimal utbetaling til dekning av utgifter til medisinsk behandling
	eget dødsfall		ektefelle eller samboers dødsfall	egen skade som medfører 100 % invaliditet			som følge av ulykke	
	som følge av ulykke			uansett årsak	som følge av ulykke			av en annen årsak enn ulykke
	i arbeidstid	i fritid	i arbeidstid		i fritid			
LOs fritidsforsikring (enslige)	-	10.000	-	-	-	150.000	-	15.000
LOs fritidsforsikring (tillegg for gifte/samboende eller livsarvinger)	-	90.000	-	-	-	-	-	-
LOs grunnforsikring	5.000	5.000	5.000	-	-	-	-	-
LOs grunnforsikring (tillegg for ektefelle/samboende)	14.000	14.000	14.000	6.000	-	-	-	-
LOs grunnforsikring (tillegg pr. barn)	4.000	4.000	4.000	-	-	-	-	-
Kollektiv Hjem	5.000	5.000	-	-	30.000	30.000	-	-
Samvirke Gf 52	106.500	106.500	-	-	347.900	347.900	-	17.395
Eksempler på forsikringsutbetaling								
Sum forsikringsutbetaling, enslige	116.500	126.500	5.000	-	377.900	427.900	0	32.395
Sum forsikringsutbetaling, gifte eller samboende	130.500	230.500	19.000	6.000	377.900	427.900	0	32.395
Sum forsikringsutbetaling, gifte eller samboende med 3 barn	142.500	242.500	31.000	6.000	377.900	427.900	0	32.395
Forsikring på jobben. Fyll ut selv								
Privat forsikring. Fyll ut selv								
Sum forsikringer. Fyll ut selv								
<i>Notater:</i>								

FINN STENBRAATEN

- praktisk jobbhinting

Finn Stenbraaten er en av veteranene i bransjen. Han har i de siste 35 år vært ansatt som heismontør hos Kone i Oslo. Finn er en av flere montører som har vært svært aktiv i jobbhintingsarbeidet på Kone. Særlig har hans praktiske erfaring kommet til nytte. Det er ingen overdrivelse å si at det har blitt mange, og ofte større jobber i hans fotspor. Derfor har vi tatt et intervju med han, for å spre tanker og ideer til hvordan man kan gå fram ute hos kunden. Det fins selvfølgelig sikkert også mange andre gode "jobbhintere" i bransjen. I de kommende nummer av Heismontøren vil vi komme tilbake med stoff i en fast jobbhintingspalte, der andre kan komme til orde.

- Hva er den viktigste personlige egenskapen når du skal snakke med kunden for å få satt i gang arbeid?

- Det viktigste er, sier Finn, mens han intenst stirrer på deg gjennom de to-delte brillene sine og trekker et dypt drag av røyken, - det viktigste er..at du forstår helheten av en heis. Du som fagmann, montør, må ta deg tid til å gå grundig gjennom heisen, se sammenhengen...Man skifter ikke lås i 4. eller 5. etasje, når det er noe galt med låsbanen ! (Finn ser litt strengt på meg mens han snakker med en bestemt og overbevisende stemme. Man får umiddelbart lyst til å være enig med fyren..)

- Ja, dette er vel greit. Men hva gjør du konkret når du kommer ut på en jobb, heisen står osv. ?

- Da går jeg alltid først innom kunden. Og her er det viktig å få tak på rette person ! Enten vaktmester, gårdsbestyrer eller gårdeier, alltid en av disse tre..og presenterer meg før jeg går igang. Så er det å finne feilen, og underveis må jeg jo gjerne en tur ned i sjakta, opp på heistaket og andre steder. Da ser jeg på maskinen, lytter for å høre etter slag eller rumlelyder når heisen går, ser og hører i sjakta, kjenner etter om det er løse føringer, styresko osv. osv. På denne måten danner jeg meg et helhetsbilde av heisen. Her drar jeg nytte av erfaring og kunnskap, for å sortere ut hva som må gjøres med heisen. Som sagt: Er låsbanen defekt, er strakstiltaket å skifte denne. Men i tillegg har jeg observert at det er noe galt med maskinen - og må finne ut hva det er.

Så kommer den vanskelige delen: Er denne maskinen verdt å reparere, eller er det lønt å reparere den ? Her er du som fagmann suveren. Du må gjøre opp din egen vurdering, og hvis du er i tvil kan du jo innhente nødvendig assistanse fra

andre montører.

I det ovennevnte eksemplet vil strakstiltaket som nevnt bestå i bytte av låsbane. Hvis jeg i tillegg skal foreslå andre utbedringer, gjør jeg meg opp en mening før jeg går tilbake til kunden. Dette må være helt klart... - I det øyeblikk jeg som fagmann står og snakker med kunden, som ikke er fagmann, vil min sikkerhet, at jeg vet hva jeg mener om saken, skape tillit. Kunden, igjen vil jeg understreke at man ikke må gå utenom enten vaktmester, gårdsbestyrer eller gårdeier, er ofte skeptisk til forslag om utbedringer.."men er dette nødvendig da ?" er noe man ofte får som første reaksjon. Da er det jeg inviterer vedkommende på befaring for å vise og peke på de ting jeg har snakket om. Det gjør jeg ganske tidlig i praten. Men igjen tilbake til dette med helheten i heisen - er det verdt å selge mere i forhold til å sette igang en ombygning ? Dette er veldig viktig å se for oss. Hvis man f.eks. ser at bremsebanda er slitte, og foreslår å bytte dem, vil jo det arbeidet innebære at man ofte må demontere deler av maskinen. Da kunne det jo være aktuelt å ta en overhaling av maskinen i samme slengen, hvis det er tiden for det..Poenget her er å tenke framover og være ansvarsbevisst. Vi som montører har inngangsbilletten, i tillitsforholdet til kunden, en stor fordel framfor en eventuell selger, som står der med slips og dress, kun for å selge.

- For øvrig tror ikke jeg vi skal blande oss inn i større ombygninger - det får vi overlate til selgerapparatet. Typiske eksempler på arbeid som er blitt avtalt på stedet er fotocellejobber, maskinoverhaling eller skifte o.a. Vi vet jo at det går mange gamle heiser rundt omkring, og at man der lett vil finne mye nødvendig utbedrings- eller moderniseringsarbeid.

- Hva med den indre stemmen som sier " Dette blir for dyrt..stakkars kunde.." ?

- Det presset blir borte når du 6 av 10 ganger får en hyggelig respons tilbake. Det er gjennom kontakt med kunden, både før og etter en reparasjonsjobb, du får opparbeidet et tillitsforhold, noe som igjen øker trivselen. Det er absolutt viktig at du liker jobben. Jo bedre det går, jo mer interessant blir jobben. Her er det viktig at firmaet gir tilbakemelding til montøren om hvordan det gikk med tilbudet på f.eks. ombygning. Vi lærer alle ved å prøve, og våge å åpne oss for kunden. Men igjen; bakgrunnen for å tørre er først og

Solgte Anlegg

HEISBRANSJEN

tall pr.1. september 1991, tall
iparantes oversikt 30.sept. 1990.

Antall

Reber Schindler		
Heis A/S	115	(169)
Kone A/S	52	(97)
Stahl A/S	45*	(30)
ThyssenA/S	25*	(25)
Ameco A/S	55*	(123)
Access A/S	53*	(68)
Erling Storm		
A/S	12	(4)
Melbye	0	(0)
HK- Service	0	(?)
Sanne	24	**
UNI Heis A/S	5	**
NOR Heis A/S	12	**
Oslo Heisbedrift	2	**
Hansen & Bj.	0	**
Bedrifter merket**		(24)
Sum total	400	(540)

Tall merket * er anslag.
Dette er en økning på 125
heiser siden 1.7.1991. Forut-
setter vi at salget ut året blir
tilsvarende (ca. 62 heiser pr.
mnd), vil totalen for året bli
648 heiser.

Smalheis

Pilotprosjekt:

Obos bygger
smalheiser på
Marmorberget

Smalheisen, som produkt, har fortsatt ikke blitt en salgssuksess. Tar man markedsprognoser fra Byggforsk på alvor, som antyder et behov i størrelsesklassen 12.000 smalheiser i Norge, vil det være nokså innlysende at noe er galt.

Sammenlikner man med Sverige, er en av de største forskjellene at det offentlige der yter (eller har inntil nylig ytet) støtte til 2/3 av kostnadene. Den svenske finansieringsmodellen er begrundet med økonomiske innsparinger på helse& sosialbudsjettet i eldreomsorgen, ved at de eldre kan bo lenger hjemme. En liknende ordning er ennå ikke innført i Norge, ei heller foreslått over neste års statsbudsjett. Imidlertid er det på trappene med en omlegging av Husbankens regelverk som kan gjøre det mer gunstig enn i dag å låne til f.eks. smalheis i eksisterende bygg.

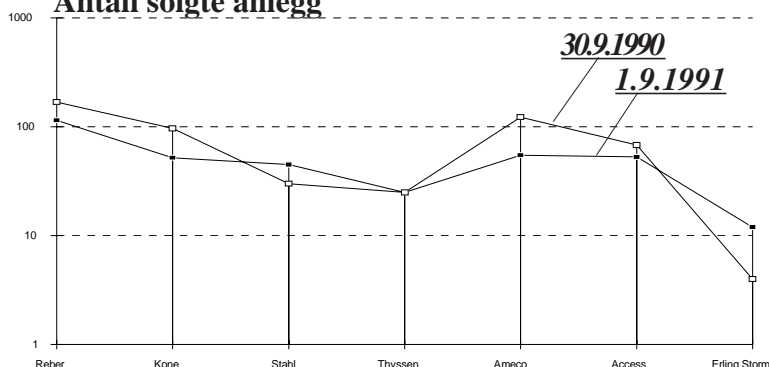
*Tove Karlsen,
vedlikeholdsavdelingen i OBOS*

Det er derfor kanskje ikke så rart at det ikke bygges så mange smalheiser i Norge som i Sverige. En annen årsak kan ligge i kostnadene. Med så få enheter, og derav små produksjonsserier, blir nesten alle smalheisene å regne som pilotprosjekter med risiko for kostnadsoverskridelser og tekniske problemer ved tilpasning. Det viser seg at kostnadsoverslagene inklusiv byggarbeider ligger tett oppunder eller på høyde med standardheiser. Imidlertid må det tilføyes at selve heisen som produkt er prisgunstig. De bygningsmessige arbeidene utgjør over halvparten av totalkostnadene eksklusiv prosjektering og saksbehandling hos entreprenør. For en gangs skyld kan ikke heismontørene klandres for å ta ut mye i lønn. Lønnsandelen vår på smalheisen er naturlig nok forsvinnende liten, de korte montasjetider og prefabrikering tatt i betraktning.

Men hvis markedet tar seg opp og det blir økende kompetanse og konkurranse vil det vel også være mulig å få totalentreprisene noe gunstigere. I dag er det stort sett Access og Erling Storm som er hovedaktører på dette markedet, mens flere andre firma kan tenkes å seile opp etterhvert.

Borettslaget Marmorberget, som befinner seg på Lambertseter i Oslo, ble

Antall solgte anlegg

---

bygd i perioden 1952 - 54, og består av 537 leiligheter. Disse ligger i 24 blokker på 3 - 5 etasjer, samt en høyblokk på 9 etasjer. Høyblokka er naturligvis utstyrt med heis.

I prosjekteringsperioden var det også planlagt å sette inn heis i en del av lavblokkene, men dette utgikk da kostnadene dengang ble vurdert som for store. Det er nå 48 oppganger som ikke har heis.

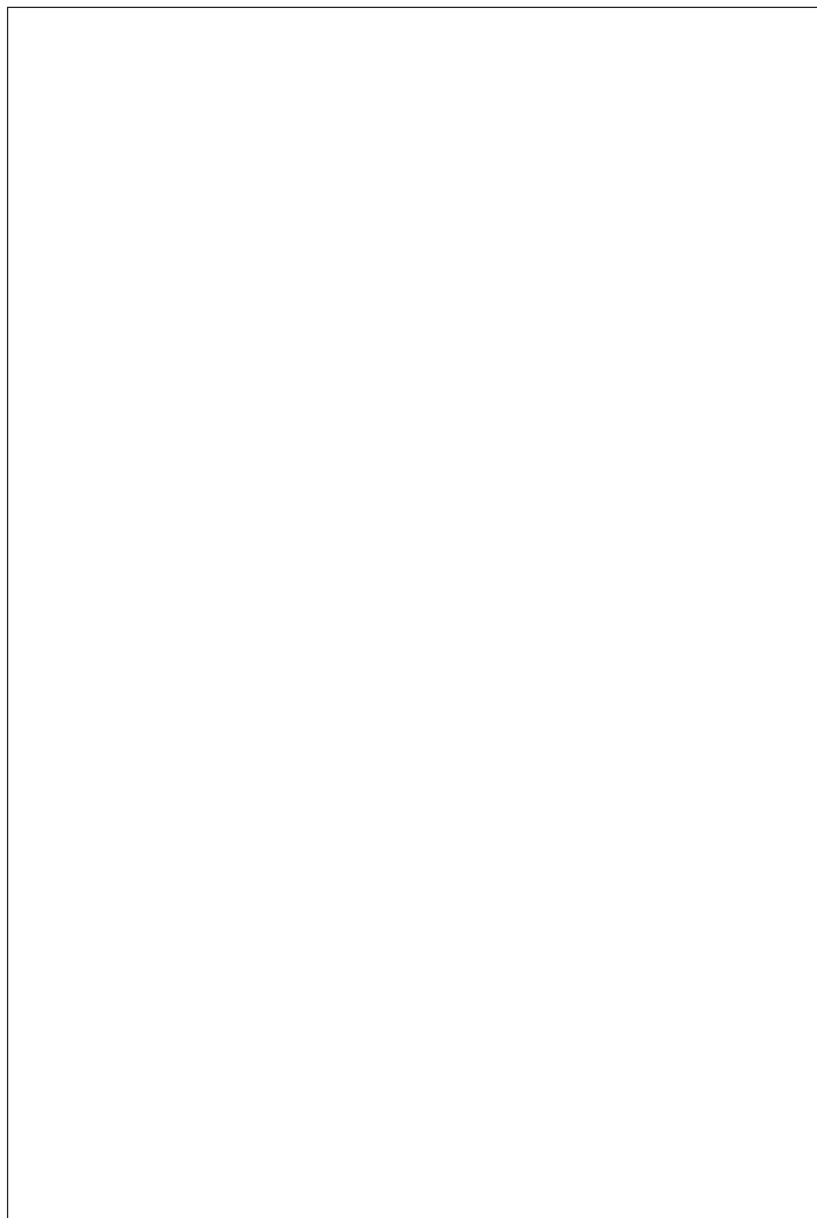
På Marmorberget oppsto interesse for heis, da en god del av beboerne nå er over 60 år. Det ble satt igang en spørreundersøkelse blant en del av andelshaverne for å kartlegge behovet og interessen for heis. Undersøkelsen ble gjennomført med støtte fra sosialdepartementet og ble utført av Adaptas (konsulentbyrå) ved siv.ing. **Olav Rand Bringa** i samarbeid med Lambertseter bydelsforvaltning. Forvaltningen ønsket å legge til rette for at beboerne kunne bo hjemme så lenge som mulig, også på grunn av et faktisk underskudd på eldreboliger i bydelen.

26% av beboerne uttrykte behov for heis. Dette var hovedsaklig de eldre beboerne. 40% antar at de vil få behov for heis i fremtiden. 36% kan tenke seg å betale høyere husleie for å få heis, og flest ønsker å betale mellom 100 og 200 kr./mnd. for dette. 56% vurderer det som uinteressant å få heis i oppgangen. Likevel vil 75% bruke heisen dersom den hadde eksistert.

Prisen på heisen, og det utslaget denne måtte gi for økt husleie, er den betenkeligheten flest har.

Ellers gjelder usikkerheten om hvordan trapperommet blir seende ut, og om heisen kan transportere store ting som bærer og pianoer.

Styret i borettslaget og OBOS vedlikeholdsavdeling på Etterstad ved **Tove Karlsen** har stått for forprosjektering av to smalheiser. Disse vil bli ansett som reelle pilotprosjekt for en stor del av boligsamvirket i Norge, og skal vi tippe, tror vi at prosjektet vil bli fulgt med argusøyne fra mange hold. Til syvende og sist er det beboerne som avgjør om prosjektet skal igangsettes. I borettslag har generalforsamlingen den øverste myndighet. Det holdes vanligvis en generalforsamling i året. I mellomtiden drives laget av styret, da særlig ved leder/formann i laget. Det vil derfor trolig bli innkalt til ekstraordinær generalforsamling i løpet

av høsten. Byggearbeidene vil dermed kunne startes ved årsskiftet.

På finansieringssiden har Oslo kommune blitt forespurt om deltakelse, men det forrige byrådet avslø. Etter valget, som ga "sosialistisk" flertall i kommunestyret, har det blitt gitt signaler fra Arbeiderpartiet og SV om at de vil se nærmere på kommunal deltakelse. Staten har også gitt avslag ved Sosialdepartementet og KAD. Imidlertid har det blitt bevilget støtte fra Sosialdepartementet til utredningsarbeid.

Finansieringen kommer i stedet i sin helhet fra Husbanken, som bevilget 350.000 i direkte støtte og 1,5 millioner i lån, såkalt utbedringslån på sosialt grunnlag. Tilsagnet på dette lånet kunne gis da en stor del av beboerne var over 60 år, og boligene var over 30 år. Tilbakebetalingen følger den vanlige rentetrappen i Husbanken stigende fra 6% opp til 10,5%. Dersom lånet kun skal betjenes av husstandene i de to oppganger som får heis, vil det føre til en husleieøkning på ca kr. 500,- pr. mnd.

Dette kan for en del pensjonerte beboeres vedkommende dekkes gjennom bostøtte. Ett av vilkårene for bostøtte er at den går til Husbankfinansierte boliger. Allikevel kan det synes som kostanden vil bli det avgjørende punkt. Ett alternativ kan være å dele belastningen på hele borettslaget, men det er opp til generalforsamlingen. Et viktig poeng her er selvfølgelig at kostnaden tildels

---

Norsk Heiskontroll 5 år

Den 1. oktober 1991 er det 5 år siden Roar Østbye ble ansatt for å starte oppbyggingen av Norsk Heiskontroll (NHK). (*Egentlig er 5 årsdagen for NHK 1. august 1992*). Daglig leder Roar Østbye, som har ledet virksomheten fra sin spede begynnelse, har gjennom ansvarsbevisst og samvittighetsfullt arbeid klart å skape en solid kontrollinstans med faglig tyngde. Noe mange av oss montører har fått oppleve, er de skjerpede krav til sikkerhet og oppfyllelse av forskrifter som kom i kjølvannet av at NHK kom inn i kommune etter kommune. Med andre ord kan det med rette sies at i mange kommuner danner NHK en milepæl i den tekniske og sikkerhetsmessige standarden på heiser. Og det er helt i tråd med hva HMF satte som krav dengang NHK ble til virkelighet som følge bl.a. av våre aksjoner.

Østbye har siden oppstarten hatt lange arbeidsdager, fra de tidlige morgentimer til langt på kveld. Oppgavene er mange, og spenner over et vidt felt. Østbye leder NHK i 6 områder med 15 kontrollør-er og inspektører. NHK omsetter nå for ca. 12 millioner i året, og virksomheten går i balanse. Med andre ord ser det ut til at NHKs prispolitikk vil bli liggende fast. På tross av økte utgifter har prisene ikke blitt endret siden oppstarten, med unntak av en nylig innført rabatt for periodisk kontroll på steder med flere heiser på samme adresse. I høst har NHK ansatt to nye kontrollører, en i Buskerud og en i Østfold. - Jeg er godt fornøyd med innsatsen, samarbeidet og det faglige nivået blant mine medarbeidere, men vårt mål er selvsagt alltid å bli bedre, sier Østbye.

- Det er en viss usikkerhet knyttet til å drive NHK, sier Østbye. - Vi kan aldri vite hvor mange kommuner som til enhver tid vil fortsette å stå tilsluttet oss. Imidlertid, kommer det flere kommuner til, vil vi få behov for flere kontrollører. Det er pr. dags dato de to største byene samt en del kommuner på Nord-Jæren med Stavanger som den største av disse, som fortsatt er utenfor NHK. Muligens vil Oslo kommunes ansettelsesstopp og derav følgende underbemanning i heiskontrollen, medføre at de vil forespørre oss om å avhjelpe dem med den løpende periodiske kontroll i byen, der en del av heismassen nå har passert maksimumsintervallet på 2 år siden for-

rige kontrollbesøk. NHK er beredt til å tre inn i denne oppgaven dersom Oslo kommune er interessert i dette.

Personalet ved NHK blir jevnlig holdt ajour med løpende endringer i regelverket og vi anstrenger oss på å dekke øvrige behov med etterutdanning gjennom seminarer og kurs, sier Østbye, som leder og utarbeider av Østbye. Det oppstår allikevel tvil om tolkningen av standardene NS 3801 og NS-EN 81-2 med tilliggende forskrifter. NHK vil i større grad innføre rutiner på å løse disse spørsmål sentralt og derved sikre en enhetlig anvendelse av regelverket for landet. Mangelen på dette har tidligere, ikke minst i forbindelse med pålegg om fotoceller i døråpning, skapt hodebry både for heis-bedrifter og -eiere, med et utall forskjellige tekniske og funksjonsmessige varianter. Med de nye rutinene er det håp om at tolkningene vil bli mer ensartet.

Mens vi er inne på dette, nevner Østbye at han synes det burde arrangeres et årlig seminar for bransjen, der en kunne drøfte ulike faglige saker, så som nytt innen forskrifter og veiledninger, tekniske og produktmessige nyheter innen bransjen og ikke minst ulykkesstatistikk og -forebyggende tiltak for å nevne noe. God idé, håper noen leser dette...

Videre er Østbye enig i at forståelsen av og kjennskapet til regelverket, som er koblingen mellom forskrifter, veiledning og standarder for heis, blant heismontørene kunne vært bedre, særlig etter at de nye forskriftene ble innført 1/7 1987. - Det var mye lettere å lære og kjenne innholdet av de gamle Oslo-forskriftene. Men dette kan man jo også rette opp ved å avholde kurs...har ikke dere et senter der det holdes slike kurs?...Ballen sparkes videre til styret for Heisbransjens Utdanningscenter som etter sigende visstnok har et slikt kurs på trappene.

Som omtalt i en annen artikkel i dette nummer av Heismontøren, er NHK også pålagt å føre et ulykkesregister for heis og rulletrapp (+rullende fortau). - Det er overraskende mange ulykker på rulletrapper, sier Østbye og fortsetter; - på tross av at rulletrappleverandørene i Norge holder et sikkerhetsmessig og faglig høyt nivå. Et foreløpig estimat

viser rundt 150 småulykker de siste 3 år. Den dominerende personskade er klemskade på utsatte kroppsdeler som fot, arm, fingre osv. Det er også påfallende at skader skjer på barn helt ned i 2-årsalderen. Det har også skjedd alvorlige ulykker, blant annet en dødsulykke på rulletrapp. På Triaden kjøpesenter falt den 13. oktober 1990 en gutt på 10 år baklengs over håndlist ned på gulvet i etasjen under. - Ulykken kunne vært unngått ved en avskjerming utover balustraden på rulletrappen, sier Østbye, og legger til: Det er mulig at det vil bli innført for periodisk kontroll på rulletrapper også, slik vi idag har på heiser. Dette spørsmålet har våre myndigheter nå oppe til vurdering.

NHK har løpende dialoger med sine søsterorganisasjoner i de øvrige nordiske land i form av et INSTA-samarbeid. Som den øverste representant for faginstansen innen heis får Østbye stadig henvendelser og tekniske forespørsler fra ulike hold. Dessuten skal NHK i samsvar med statuttene bistå Norges Byggstandardiseringsråd med utarbeidelse og revisjon av standarder for heiser o.l., både nasjonale, europeiske og internasjonale. ***Dette informasjonsområdet er særdeles viktig for NHK, da vi på denne måte alltid får de siste tekniske informasjonen, tanker og ideer i det europeiske miljø (CEN).***

Han har fått en krevende jobb, men de av oss som kjenner Østbye, vet at han setter pris på utfordringer. - Men, som jeg har påpekt overfor styret i NHK, og som det har forståelse for, er jobben som leder for NHK nå blitt så arbeidskrevende at en fagteknisk personlig sekretær hadde vært ønskelig. Imidlertid er dette et problem med den styringsstrukturen NHK har, og den usikkerheten som ligger i oppslutningen fra kommunene. Som kjent hjemler statuttene for NHK at 3/4 av styret inklusiv styreformannen velges av og fra NBRs styre (Norges Byggstandardiseringsråd), og 1/4 av styret velges av og fra det fast ansatte kontrollpersonalet. Styret har således etter statuttene et særlig økonomisk ansvar og tar naturlig mer generelle og noe mindre faglig baserte beslutninger enn et alternativt styre sammensatt med større andel fagekspertise ville ha gjort.

Vi får håpe at styret snarlig finner en løsning på dette og unngår å trekke for

Rapportering av ulykker

I byggeforskriftenes reviderte veiledning av 1/1 1991, kap. 18:421, kalt "Rett og slett" står det: *Ulykker med heis skal alltid meldes til bygningsrådet. Dessuten er det ønskelig at melding gis til Norsk Heiskontroll, som vil føre landsomfattende register og statistikk som vil gi grunnlag for senere tiltak, bl.a. for å bedre sikkerheten.*

Denne formuleringen medfører at rapporteringsplikten er rettet til bygningsrådet som første instans, og ikke til faginstansen Norsk Heiskontroll (NHK). Dette er en svakhet i omtalte veiledning, og gir en mangelfull hjemmel for ulykkesregistrering i NHK.

I tillegg er det mye som tyder på at et større antall ulykker fortsatt ikke blir rapportert. Informasjoner om ulykker som er meget viktig kommer til NHK fra mange hold - det lokale politikammer, heisbedrifter, heismontører, bygningsråd o.a. I tillegg har Oslo kommunale heiskontroll rutiner på innrapportering, mens de aller fleste øvrige kommunale kontrollinstanser fortsatt sjelden gir slik melding. Det er ialt 13 kommuner som fortsatt står utenfor NHK og anvender egne kontrollører. Disse er i hovedsak Oslo, Bergen, og en del kommuner på Nord-Jæren. Norsk Heiskontrolls egne kontrollører har nå fått egne rutiner for ulykkesrapportering, noe som gir en mer ensartet og fullstendig informasjon. Ved besiktigelse av ulykkesstedet tar NHK i henhold til ovennevnte veiledning alltid kontakt med representant for lokal myndighetsinstans, det vil si bygningsråd.

VN

Ulykke på Lillestrøm stasjon

Den 14. august i år fikk en gutt på 8 år ødelagt en storetå etter en ulykke i en vare - personheis på stasjonen. Heisen, som var på vei oppover, er utstyrt med innvendige innfelte håndtak på doble fløydører. Gutten fikk foten inn i håndtaket i 1. etasje og denne ble sittende fast mens heisen fortsatte

OMRÅDEOVERSIKT NORSK HEISKONTROLL

OMRÅDE 1

FINNMARK	Peder Høgheim	mobiltel efon	090-12 230
TROMS	Jan Kåre Larsen	—”—	090-12 801
NORDLAND			

Adresse (kontor): Postboks 8581, 80523 Bertnes 081-15 902

OMRÅDE 2

NORD-TRØNDELAG	Rolf Langlo	—”—	090-28 630
SØR-TRØNDELAG	Rolf Galgerud	—”—	090-29 602
MØRE OG ROMSDAL	Per W. Svendahl	—”—	090-36 664

Adresse (kontor): Postboks 1429, 7002 Trondheim .. 07-51 03 20

OMRÅDE 3

SOGN OG FJORDANE	Einar Sjødin	—”—	090-58 373
HORDALAND	Harald Thunold	—”—	090-59 374
ROGALAND			

Adresse (kontor): Postboks 2501 Kronstad, ... 05-29 79 01
5022 Bergen

OMRÅDE 4

VESTFOLD	Inge Apneseth	—”—	094-53 084
AUST-AGDER	Jürgen Findorff	—”—	094-71 304
VEST-AGDER			
TELEMARK			

Adresse (kontor): Lyngbakken Tekniske Senter, ... 03- 59 58 22
3900 Porsgrunn

OMRÅDE 5

HEDMARK	Anker Ingebretsen	—”—	094-92 294
ØPPLAND	Jan Erik Jønsberg	—”—	094-93 119
BUSKERUD	Knut Østmo	—”—	031-31 382

Adresse (kontor): Postboks 529, 2301 Hamar 065-27 388

OMRÅDE 6

AKERSHUS	Arne Tyrihjel	—”—	030-41 490
ØSTFOLD	Odd A. Erikstad	—”—	030-41 492
	Jonny Myhrer	—”—	031-31379

Adresse (kontor): Flåtestadvn. 3, 1415 Oppegård 02-99 20 05

à jour pr. 20. september 1991 (NHK).

oppover ca. 3 meter. Heisen har to stopp, mellom perrongen og en undergang som er beregnet for benyttelse av personalet ved NSB og funksjonshemmede. Heisen har en hastighet oppover på 0,44 m/s. Heisen var hverken utrustet med stoldør eller bevegelig terskel. Foto-cellene i døråpningen står 35 cm over gulvet, men de virker kun for å hindre dørlukning ved ut og innpassering i etasjen. Det viser seg at dørhåndtaket

ikke tilfredsstillende de nye forskriftenes krav til bredde, og ulykken kunne vært unngått dersom bredden hadde vært mindre slik at foten ikke hadde kunnet komme inn i håndtaket.

De nye forskriftene var ikke gjort gjeldende for eldre heisanlegg ved tidligere kontroller, men nå har kunden fått pålegg om å sette inn forotceller og blende håndtakene på det ene dørlasket i begge etasjer med frist på

Arbeidsulykke på Postgiro i Oslo:

Jan Andersen fotografert etter ulykken

Heismontør skadd

Den 27/9 1991 var Jan Andersen, en heismontør ansatt ved Reber Schindler Heis A/S i gang med å henge opp talje for arbeid med heis. Da det ikke fantes egnet stikkontakt for elektrotalja i maskinrommet, valgte montøren å kople talja inn på sikringsselementene for angjeldende heis (380 V). Sikringsselementene var gjort spenningsløse, da montøren skulle koble. Han satt på gulvet og koblet, og idet ledning nr. 2 skulle kobles inn, smalt det. Stikk-flamme (lysbue) slo ut fra skapet og forbrant montørens hender og ansikt. Det er ikke konstatert varig skade på synet.

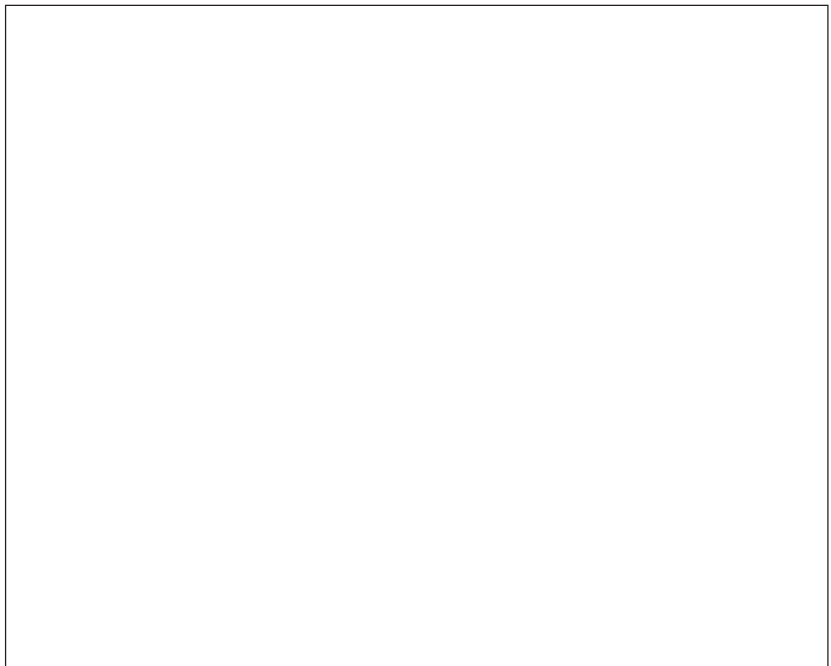
De forankoplede sikringsselementer som dannet kort-slutningsvern hadde en merkeverdi på 600 Ampere , noe som kan gi en teoretisk kortslutningsstrøm på opptil 10.000 Ampere avhengig av forholdene.

Det viste seg i ettertid at det var andre sikringsselementene i skapet, som satt ovenfor de montøren koblet på, (se bildet under) som hadde blitt kortsluttet. Disse elementene var koblet på en annen måte og gikk direkte inn på tilførselsskinnene. Den direkte årsak til det som skjedde, er idag ikke klarlagt. Montørens verktøy var i allefall ikke årsaken, da hverken politi eller E-verket kunne påvise noen kortslutningsmerker på verktøyet. Skapet var sterkt skadd av brannen som fulgte kortslutningen. Imidlertid bør man huske på at når varmegang oppstår i en terminering vil ledningsklemmene utvide seg og muliggjøre løse ledninger, som igjen fører til økt motstand og større varmeutvikling. Dette fenomenet er godt kjent blant servicemontører og kan forebygges ved at man samvittighetsfullt etterstrammer rekkeklemmene ved servicebesøk.

Det var fem andre til stede i maskinrommet da dette hendte. Noen tok seg av den skadde og noen slukket brannen i skapet. Brann-slukningsapparat sto på stedet og var i stand. Dette viser også hvor viktig det er å **ikke** være alene på slike jobber, og hvor fort en ulykke kan oppstå.

VN/AMU i HMF

Bildet til høyre viser en rekonstruksjon av ulykken i maskinrommet på Postgirobygget

---

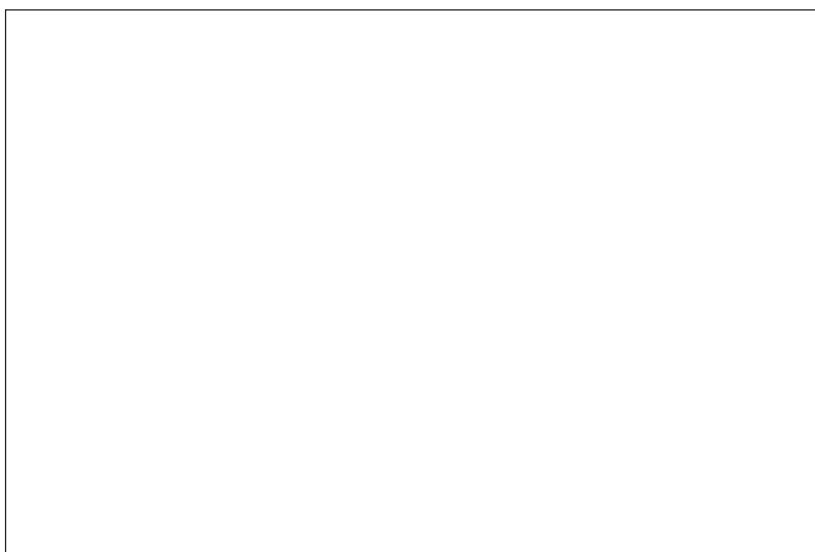
Til Praha og den tapre soldat Svejek

Endelig forlater vi den nazi-infiserte jernbane-stasjonen Lichtenberg, og setter kurs mot Praha, byenes by. Jeg hopper over tollbetjentene på toget som vekker oss midt på natta under hyl og skrik, sjekker passene våre og passer på å gi oss en bot og inkasserer samtidig en tsjekkisk pengesum som vi i all troskyldighet har veksla til oss i Berlin, fordi vi trodde at det måtte man gjøre, og det syntes bankfolka i Berlin var lurt, for da blei de kvitt noen tsjekkiske penger som de igjen ikke hadde bruk for. Man lærer så lenge man lever.

I Praha blir man tatt vare på før man setter foten på perrongen, for da står den blide drosjesjåføren med armene åpne og de forskjellige vekselkursene hengende som en kassalapp fra EPA ut av munnen og venter på oss. Det er bare å trå til. Veksling i bilen og raka vägen til nærmeste hotell.

Ut på byen med et par oppstrammere bak brystbeinet og et litt salig flir om munnen, føler man seg lettere rådvill. Vi styrer skrittene mot der hvor folket står. Bom. Det var bare en lang kø for å kjøpe bananer. Litt lengre bort står en enda lengre kø og denne køen var like lang hele uka vi var i Praha, seint som tidlig, masse unger og voksne. Stille sto de der og flytta seg uendelig langsomt framover, og "bare" for å komme inn på en Lego-utstilling fra Danmark. Sånne køer har det ikke vært i Oslo siden en 1. april i femtiårene, da en avis meldte at det var gratis utdeling av rødvin på Vinmonopolet. Køer og stor trengsel var noe en skulle merke framover. Etter fløyelsrevolusjonen hvor grensene blei åpna har turistene, spesielt tyskere, velta innover landet. For hvem lar seg vel ikke friste av ryggsekker til under 100 kroner, slalomstøvler til 70, 1 kilo koteletter (svin) til 10, en halvliter pils fra kr 1,20 og oppover? Men siden i våres har markedsøkonomien tatt igjen for oss dette billige landet. Månedslønnen var for et halvt år siden kr. 800,- så om den også har stigi, veit jeg pr. idag ingenting om.

I forrige artikkel lovte jeg dere *Mozarts hår, Europas eldste øl-hall og russiske hamburgerere*. Mozarts hår ligna veldig på håret til vaktmannen i museet, ølet i ølhallen smakte ikke noe godt, og McDonalds har ingenting å frykte fra Russlands hamburgerkjøkken.

Bokspalte: "Den tapre soldat Svejek"

av Jaroslav Hasek. Forfatteren holdt til på en øl-hall som heter U Kalicha (bildet). Et besøk på dette stedet er nesten verdt hele turen. Her blei blant annet romanen om den utrolig enfoldige soldaten Svejek til. Soldaten som skulle ut i første verdenskrig. På biblioteket får du tak i bøkene (2 bind). Historiene om Svejek stopper litt brått i annet bind, for da dør Hasek på grunn av et litt for stort inntak av alkohol. Det sies at han drakk 34 halvliter øl pr. dag + noe annet. Bøkene om Svejek er klassikere. Utrolig morsomme, og anti-autoritære og anti-krigerske. God bok.

Jan Leirvåg

Mozarts museum var fint, men det er jo ikke det eneste museumet i byen. Byen osar av kultur. Det ligger som lag på lag. Det er ikke mange byer hvor en merker det kulturelle så sterkt som her. Roma har noe av det samme. Hele byen er som et stort museum.

Se på kartet fra eldre tider (rundt f.eks. 30-årskrigen), og en skjønner jo at Praha alltid har liggi i hjertet av begivenhetene i Europa. Kort vei til Sovjet, kort vei til Tyskland, Østerrike osv. Bøhmen skulle man tro lå i Tyskland, men er i dag tsjekkisk. Det blir vel ikke lenge til før vi får høre om løsrivningskrav fra delstater som Bøhmen, Slovakia og Tsjekko. Øl-haller, kaféer, restauranter er det flust med. Det eneste problemet er at du må vite hvor de ligger. Vi kunne gå opp og ned ei gate, hvor det ifølge kartet skulle ligge en så og så berømt restaurant. Vi fant dem til slutt, problemet var at det fantes omtrent ikke noe reklameskilt, el.l. som fortalte at vi var kommet fram til rett sted. Ikke noe stort problem, men når man er tørst, sulten og sliten kan tonen ektefeller

imellom tilspisses en aning. Sovjets svar på McDonalds skal forbigås i all stillhet. Det tsjekkiske kjøkkenet tilfredsstiller en hvilken som helst buk. Alle veit at pilsen kommer fra Plzén. Men at tsjekkerne lånte bort navnet Budovar som blei til Budweiser, verdens største ølprodusent er ikke så kjent. Tsjekkerne vil ha navnet tilbake, noe som virker ikke helt enkelt å få til.

Liker man storbyferie er Praha mitt førstevalg. Byen har mange navn. Den magiske by. Byenes by. Byen med den store himmelen. Byen med de 100 tårn osv. osv. Høres den ikke enorm ut? For å få mest ut av en tur til et fremmed sted, lønner det seg å lese litt på forhånd. Da får man et lite forsprang, og mere ut av turen. En bok om Praha som anbefales på det varmeste er Clas Thors (svensk): "Praha - den magiska stad." Forlag: Ordfronts Förlag, Stockholm.

P.S.: Hvor mitt neste reisebrev kommer ifra avhenger av dere. Send bi-

---

Vår historie !

- DE SISTE 20 ÅR

Ved Terje Skog

DEL 2

KAMP MELLOM TO LINJER

Hva skreiv jeg i forrige artikkel? En kort oppsummering: I 1976 fikk foreningen en ny type ledelse. En ledelse som sto for en grunnleggende anderledes politikk enn hva ledelsen i den "tradisjonelle" AP-dominerte fagbevegelse gjorde. Og den sto for en anderledes politikk enn den "ansvarlige opposisjonen" i LO, som svært mange tillitsvalgte i foreninger og klubber var preget av. En ledelse som

sto på kamplinja, som det heter i terminologien. En type ledelse som var på frammars i mange foreninger og klubber. Hvorfor skjedde dette?

De indre forholdene i foreningen lå til rette for at en slik endring kunne skje. De ytre forholdene, dvs. situasjonen i samfunnet, påvirket disse indre kreftene slik at de fikk sin utløsning. De ytre forholdene var omtrent de samme for rørleggerne og andre uten at det resulterte i ny ledelse. De indre forholdene var annerledes hos dem.

Noen stikkord om de ytre forholdene: det var en økende radikaliserings i samfunnet pga. USA's krig mot Vietnam, Kina framsto som en fornuftig vei å gå som erstatning mot de vestlige kapitalistiske landene og diktaturene i Sovjet og Øst-Europa, EF-kampen (EEC som det het den gangen), økende misnøye med LOs slappe tariffpolitikk, flere ulovlige streiker o.l.

Noen stikkord om de indre forholdene: vi hadde en ærerik og kampfylt historie, foreninga var fra starten i opposisjon til LO-ledelsen, streiken i 1974 hadde ryddet vekk den siste rest

av tiltro til AP-lederne/ sosialdemokratene i fagbevegelsen, vi hadde sterke personligheter som representerte kamplinja mens de som var lojale mot sosialdemokratene var svært dårlig representert i foreningen vår, vedkommende som satt som leder av foreningen under streika i 1974 hadde inntatt standpunkter som gjorde ham uaktuell som fortsatt leder, og det fantes på det aktuelle tidspunktet heller ingen klare kompromisskandidater som kunne kle ledervervene.

En glemt del av historien

Denne artikkelen handler om den kampen som oppsto i foreningen i tida fra høsten 1976 til høsten 1978 om hvilken faglig/politisk linje som skulle følges framover. Temaet er kontroversielt. Undertegnede var nyvalgt leder av foreninga på den tida, og sto med begge beina midt i fatet. Jeg var sterkt engasjert i kampen og forsvarer i hovedsak de standpunkter jeg inntok den gangen. Innholdet i denne artikkelen bærer derfor preg av å være min subjektive oppfatning av historia. Dette er derfor ikke en såkalt objektiv og nøytral framstilling. Andre har sikkert en annen oppfatning om temaet. Håper de griper pennen fatt. Desto flere syn på bordet, desto klokere blir vi.

Dette er, for de fleste, en mindre kjent del av foreningens historie. Foreningen hadde ca. 270 medlemmer på den tida. Noen har falt fra og andre har sluttet. Nå er vi i underkant av 700. Det store flertallet av dagens medlemmer har m.a.o. ikke selv opplevd de tumultene som var dengang. Det snakkes dessuten lite i foreningen om hva som skjedde i denne tida. En av grunnene er sikkert de ubehageligheter som tross alt fulgte med i kampens hete. Det føles derfor litt vondt for mange å "rippe" opp i dette. Noen vil sikkert hevde at det er unødvendig å lage så mye ut av

denne perioden og stiller spørsmålstegn ved hva som er hensikten.

Det er klart det er mer behagelig å la kontroversielle spørsmål ligge uberørt. Men jeg kan ikke dele synet om at det er unødvendig å diskutere denne historia. Betydningen av de endringer som skjedde i foreningen er undervurdert, etter min mening. Grunnlaget for den foreningen vi har i dag ble lagt den gangen, er min påstand. Jeg vil gå så langt som å hevde at hadde en annen linje vunnet fram, ville våre arbeidsvilkår sett ganske anderledes ut i dag. Jeg tror det er noe å lære av historia.

Interne kamper ikke til å unngå

Fra begynnelsen til slutten av 70-åra var en tid med store kamper og intern strid i fagbevegelsen. De motsetninger som utspant seg i samfunnet som helhet rådet også i fagbevegelsen. Det var ikke noe særegent for vår forening å ha alvorlige uenigheter. Det spesielle for oss og noen andre foreninger og klubber var at de radikale, de som var i opposisjon til forbunds- og LO-toppene, vant fram og blei sittende ved roret. Helt konkret tilspisset konflikten seg i vår forening ved første halvårsmøte etter valget av nytt styre i 1976. Det var en ny konflikt i 1978. I den siste var forbundet primus motor.

Like så viktig som å huske at dette var en tid med mye ståhei i fagbevegelsen er det å være klar over at den nye radikale opposisjonen som vokste fram ble møtt med ikke så reint lite udemokratiske metoder. Ikke minst innad i fagbevegelsen var hetsen og ureinslige metoder fra toppenes side velbrukt.

Metodene hadde rett og slett innhold av Øst-europeisk karakter. I flere foreninger fikk enkeltpersoner sitt medlemskap suspendert fordi de ga uttrykk for andre oppfatninger enn den ledelsen hadde. De som eventuelt var i streik ble utsatt for trusler og fikk en skyllebøtte uten like. Avisene yndet å spre både usakligheter og usannheter. Det ble kalt kupp og gjort forsøk på omvalg når et flertall av de 1000 frammøtte personene på medlemsmøte i Jern og Metall i Oslo valgte radikale representanter til LO-kongressen i 1977, i motsetning til om valget hadde blitt avvirket slik det "alltid gjorde" med 200 medlemmer til stede. Men de ville til gjengjeld valgt "ordentlige" folk. Et annet eksempel på hvor langt enkelte forbund gikk i sin iver etter å knekke all opposisjon var Norsk Kommuneforbund. De gikk til det drastiske skritt å avsette styret i en forening (SEF) og overtok kartotek og kasse fordi foreningen hadde støttet en såkalt "ulovlig" streik. I stedet satte de inn sine egne håndplukkede folk. Toppen av kransekaka var at den aktuelle streiken ble dømt lovlig i Arbeidsretten når den kom opp der seinere.

Denne situasjonen innebar at vår egen forening, som alle andre, på mange måter var i en tvangssituasjon. Vi måtte ta standpunkt til en lang rekke alvorlige problemstillinger. Vi kunne ikke melde oss ut av de begivenhetene som omga oss. Vi måtte gjøre et valg. Skulle vi støtte de som ble urettferdig behandlet, skulle vi støtte de som gjennomførte rettferdige streiker til tross for at de var ulovlige, skulle vi være med i kritikken av LO-ledelsen for den politiske linje de sto for? Det er en illusjon å tro at vi kunne opptre såkalt "nøytralt". Det å ikke ta standpunkt i en sånn turbulent tid var i virkelighetens verden å ta standpunkt.

Det var m.a.o. en komplisert situasjon å hankses med. I tillegg var medlemmene en sammensatt gruppe med mange forskjellige synspunkter (gudskjelov). På den ene sida ønsket flertallet en annen politikk enn den LO-ledelsen forfektet. På den andre sida var hetsen mot de som stod for en kamplinje svært sterk, hvor bl.a. AKP-spøkelset aktivt ble trukket fram som skremsel. Det har alltid vært en effektiv måte å splitte på å sette ubehagelige motstandere i samme bås som små og lite populære bevegelser. Vi hadde altså et styre og mange medlemmer som stod for en kamplinje. Vi hadde medlemmer som ønsket seg noe annet enn LO-ledelsen, men som var redd for å bli slått i hartkorn med AKP. Men denne sammensetningen av medlem-

mene er ikke tilstrekkelig for å få en opprivende diskusjon. Det var ytterligere to faktorer som var avgjørende. Foreningen hadde en politisk og aktiv fløy som var dønn uenig i styrets linje, og denne fløya hadde talspersoner som var i stand til å bære fram budskapet.

Det var ingen medlemmer på dette tidspunktet som sto fram og forsvarte/forfektet den politiske linja til toppene i LO. Blant de som representerte den såkalte "kamplinja" må Leif Johannesen nevnes spesielt, foruten at de hadde sine talsmenn gjennom bl.a. Erik Kristiansen, Kåre Sanden og undertegnede, som alle satt i foreningsstyret og alle unntatt Kåre var medlemmer av RV eller AKP. De som ledet an i kritikken av styret var Rolf Galgerud og Henning Solhaug som var ansatt på Hansen & Bjørnerød samt Trond Greni som var sekretær i foreningen. Alle var medlemmer av NKP. Her var det sterke personligheter på begge sider, og de som kjenner disse folka veit at de er i stand til å "si hva de mener", for å si det sånn.

Selv om disse personene var medlemmer av de nevnte partier ble ikke kampen av den grunn en kamp for eller mot disse partiene, selv om kritikerne delvis gjorde forsøk på det, etter min mening, ved stadig å trekke fram AKP i debatten. (Det kommer jeg tilbake til lenger ned.) Kampen dreide seg i all hovedsak om hva slags politisk linje foreningen skulle velge framover, om vi skulle utvikle oss til en sjølstendig,

bla om....

Vår historie !

kampvillig og kritisk forening eller om vi skulle være en ansvarlig opposisjon som føyde oss pent inn i folden når det kom til stykket. Det var m.a.o. en kamp som i høyeste grad angikk alle medlemmer og ikke bare noen få.

Med denne konstellasjonen av forskjellige synspunkter i foreningen som

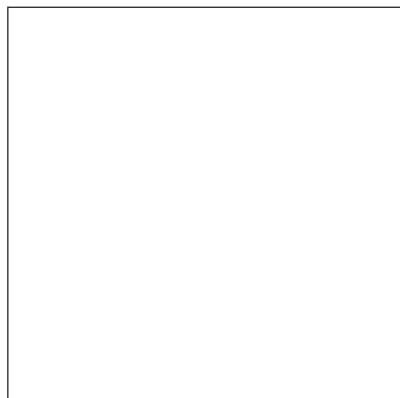
jeg har beskrevet over, og en rekke kontroversielle problemstillinger, som ble kastet på bordet, var det ikke til å unngå at vi fikk politiske kamper.

Kampanje mot styret

Angrepene mot det nye styret fra de "ansvarlige" lot ikke vente på seg. Allerede under forberedelsene til første halvårsmøte ble kritikken reist med brask og bram. Gjennom "Heis Nytt", som medlemsbladet het den gangen, var det skarpe innlegg og heftige diskusjoner.

Styrets linje kom til uttrykk i konkrete saker bl.a. gjennom støtte til SEF og andre tillitsvalgte som ble utsatt for trakasseringer fra toppledelsen i fagbevegelsen. Rettferdige streiker som Odda-streiken og Linjegods-streiken ble støttet. Det ble markert uenighet med LO-toppen og forbunds-ledelsen i deres ukritiske lojalitet til AP og for deres behandling av tariffoppgjørene. Og styret satte i verk en mer aktiv og aggressiv fagbeskyttelsespolitikk og ga uttrykk for en forsiktig kritikk av fagetaten (NVE).

Hva gikk kritikken mot styret ut på? Rolf Galgerud skrev i "Heis Nytt" at "foreningen gjøres om til noe som

likner en partiorganisasjon, at en rekke av de saker som trekkes fram, og måten de legges fram på, er egnet til å framelske uenigheter mellom medlemmene, og at de saker som kommer fra regjering eller LO forhåndsømmes til alltid å stå i motsetning til våre interesser". Dette førte dermed til, het det videre i innlegget "at de faglige saker ikke får en tilfredsstillende behandling, at store grupper av medlemmer føler seg så provosert at de faktisk oveveier å melde seg ut, at samholdet og respekten for foreningen minker blant medlemmene - og dermed styrken overfor arbeidsgiverne, og at indirekte settes hele fagets framtid på spill gjennom en svekking av foreningen."

Dette var ikke snaue påstander. Kritikerne hadde på sett og vis et gunstig utgangspunkt. Å forandre en forening, slik styret så det som sin oppgave å gjøre, samtidig som du er utsatt for en voldsom hets, er ikke en enkel match. Medlemmene vil ofte føle det som mer behagelig om foreningen er som alle andre. I tillegg er det jo faktisk sånn at de fleste er lært opp til ikke å bry seg om politikk, heller ikke foreningspolitikk. Kritikerne spillte bevisst på dette ønsket fra de mange i foreningen som hevdet at vi ikke skulle drive politikk, i tillegg til at de, som nevnt, aktivt brukte AKP som spøkelse i debatten.

Rolf Galgerud skrev videre at med et slikt utgangspunkt som medlemmene i AKP hadde "kunne spørsmålet omenhet bare bli enhet med seg selv - i kamp mot alle andre enn de som godtar AKP's linje". Og i forslaget han fremmet til vedtak på halvårsmøtet het det at "møtet vil peke på de negative sider av den form for solidaritetsarbeid vår fagforening har drevet. Ved stadig å slutte seg til aksjoner/streiker o.l. hvor AKP enten fra starten har initiativet, eller som de har klart å klistre seg opp til ved sitt støtteambeid. Et støtteambeid som er lagt opp slik at all støtte til aksjonene/streikene også må oppfattes som støtte til AKP. Ved at vår forening aktiviserer seg i alle slike situasjoner, og bare i disse, fester det falske og feilaktige bildet seg: at Heismontørenes Fagforening støtter AKP."

Henning Solhaug polemiserer i et innlegg i "Heis Nytt", med tittelen "Er vår forening et parti?", mot splittelsesmakerne i et bestemt parti.

Styret begikk noen feil ved bl.a. å ta standpunkt til enkelte kontroversielle saker uten på forhånd å diskutere dette godt nok blant medlemmene. Dette gjorde kritikken mot styret lettere.

Kritikken som ble reist var lite konkret. Det var sparsomt med eksempler på hvilke faglige saker som ble forsømt. Det var dessuten ikke helt uproblematisk å spille på "ikke-politikk"linja. Personene som sto i bresjen for kritikken var som nevnt politisk aktive folk, ingen var i tvil om at LO sentralt enga-

sjerte seg i politiske spørsmål - og oppfordret i sitt handlingsprogram fagforeninger til å gjøre det, og Rolf Galgerud hadde selv sittet som leder i foreningen og vært pådriver i å engasjere foreningen politisk, som f.eks. mot USA i Vietnam, mot medlemsskap i EF, støtte til Chile, aksjoner mot innføring av moms o.l. **Kjerna i saken var at de var for politikk, men en annen.**

Halvårsmøtet

Det var jo ikke slik at det nye styret var innsatt av Gud i et embete for evig tid. Det satt ikke i en keiserlig gullstol som forhindret det fra å bli kastet. Jeg minner om at det hadde hatt kort tid på seg til å vise om det var dugandes og undertegnede satt med argusøyne rettet mot seg som nyvalgt leder. Jeg ble valgt, etter forslag fra Kåre Sanden, men hvor en tredjedel av de tilstedeværende medlemmene avholdt seg fra å stemme. Hva resultatet ville bli på halvårsmøtet var det ingen gitt å si på forhånd. Situasjonen var spent.

Over halvparten av medlemmene i Oslo møtte fram på halvårsmøtet. Klubben på Hansen & Bjørnerød vedtok en sterk fordømmelse av styret. Rolf Galgerud la fram et forslag til vedtak som viste tomme ned for styrets virksomhet (sikkert tidligere) og som i stor grad ville svinebinde styrets framtidige handlefrihet.

Styret skulle "avvise aksjoner som ikke har sitt utgangspunkt eller har en massiv opplutning fra store deler av fagbevegelsen", het det.

De som tipper at temperaturen var høy på møtet og gemyttene boblet, tipper rett. Møtet varte godt utover kvelden.

Det endte uavklart, ingen avgjørelse falt. Det blei vedtatt å innkalle til nytt, ekstraordinært, halvårsmøte en måned seinere.

Dette ekstraordinære halvårsmøtet ble ført i samme "gemytlige" tone som på ordinært halvårsmøte. Forslaget fra Rolf Galgerud ble avvist med 30 mot 22 stemmer. Det var ca. 80 medlemmer til stede.

Etter denne seansen avtok kritikken mot styret sterkt. I tida som fulgte ble en rekke gode avtaler innført. Vi fikk ny akkordliste som ga mer penger. Det ble gjennomført kurser i hele landet for å skoleres i denne nye lista. Det ble innført garantert minstelønn på flere av bedriftene, bilgodtgjørelsen ble kraftig bedret og servicelønna ble "hyggelig". Videre ble alle de uorganiserte heismontører (det var faktisk en del av de, både på Mellby i Oslo og en rekke steder rundt i landet) organisert. Og det ble gjort et banebrytende arbeid i å avdekke ulovlig heisarbeid. Pga. alt dette opparbeidet styret seg raskt en sterk til-lit blant medlemmene.

Den sterkeste kritikken mot styret på denne tida, altså etter halvårsmøtet, gikk på dets forhold til NVE. Styret hadde, som skrevet tidligere, avdekket en rekke ulovlige montasjearbeider. Vi kritiserte NVE for at de var for lemfeldige overfor slike ulovligheter. Denne kritikken overfor NVE skapte litt turbulens. "Vi måtte være forsiktige med slik kritikk. Det kunne sette faget

på spill". Denne innvendingen, fra Rolf Galgerud, falt ikke i god jord, og det ble ikke store bølgene.

Men høsten 1978 blåste det opp på nytt. Det ble en kamp mellom foreningen på den ene sida og forbundet og Rolf Galgerud på den andre. Medlemmene sto samlet og var ikke delt i to fløyer, som i 1976.

Forholdet til forbundet

Forholdet mellom foreningen og forbundet var i utgangspunktet ikke det beste etter streika i 1974. Den generelle situasjonen i fagbevegelsen satte også sitt preg på dette forholdet. Det skulle bli flere konflikter mellom oss og forbundet framover. Denne første tar jeg opp her fordi den på en måte markerer slutten på den indre kampen i foreningen. De andre "disputene" vi har hatt

med forbundet tar jeg opp i en seinere artikkel.

Det var først og fremst på tre områder vi markerte stor uenighet med forbundet. Det var om den tariffpolitiske linja, på fagbeskyttelsesspørsmålet og i spørsmålet om medlemsdemokratiet.

Medlemmene i LO, klubber og foreninger krevde større innflytelse på de avgjørelser som ble tatt. Særlig tilspisset dette seg ved tariffoppgjørene. LO gjennomførte såkalte samordna oppgjør og avgjorde på den måten lønns-tilleggene på topplan. Når regjeringa vedtok lønnsstopp i 1978 kom det ikke et pip i protest fra LO. Men det var en AP-regjering som fattet vedtaket, så da så. Vårt eget forbund klarte ikke å gjøre annet enn å logre for regjeringas politikk. Når det gjaldt fagbeskyttelsen viste NVE svakheter. Det godkjente noen dispensasjoner som det ikke trengte å gjøre, og det strammet ikke tilstrekkelig inn overfor de som begikk ulovligheter. Men det verste var vårt eget forbunds passive holdning til slike saker. Papirene ble liggende langt nede i dype skuffer. Konkrete saker ble ikke fulgt opp. Vi valgte våre egne veier,

og det ble et haraball på spørsmålet om å følge den såkalte tjenestevei. Forbundet var dessuten svært så forsiktige, for å si det pent, med å trække NVE på tærne. Når det gjaldt demokratiet kritiserte vi forbundet for å se på medlemmene som ei mjølkeku og ikke som en ressurs. Byråkratiet svulmet opp i forbundet med flere hel-tidsansatte og derpå økende kontingent framfor styrking av grunnplanet.

Forbundet trækker på demokratiet

Det var på forbundets landsmøtet i 1978 konflikten mellom oss og forbundet toppet seg. Ved valg av representanter i landsstyret viste forbundsledelsen hvor høyt de verdsatte demokratiet. Vedtektene sier at heismontørene og alle andre distrikter skal være representert i landsstyret. Foreningen vår hadde behandlet dette på forhånd og gjort en enstemmig innstilling på hvem dette skulle være. Men landsmøtet kunne ikke ta slike smålige hensyn. Her skulle det velges folk som gikk i takt, sa forbundets leder. Og valgets lodd falt på Rolf Galgerud. Vedkommende var selv til stede på landsmøtet i kraft av representant i landsstyret fra forrige periode (1974). Han var aktivt med i debatten på landsmøtet med støtte til forbundsledelsen. Det ene argumentet verre enn det andre ble brukt mot oss. Vi var udemokratiske selv og kunne derfor ikke regne med å bli behandlet på annen måte. Vi var fullstendig udugelige i ledelsen av foreningen. Det var mange uorganiserte heismontører, fikk vi høre. Valgkomiteens formann kunne bl.a. "opplyse" at en heismontør i Trondheim hadde valgt å søke råd i en konkret sak hos elektrikernes forening framfor hos heismontørene, og i Tromsø var det også en heismontør som ikke var organisert, hadde en annen delegat hørt. Opposisjonen skulle for all del ikke inn i landsstyret.

Saken ble ikke nådig mottatt i foreningen. Rolf Galgerud, som lot seg velge, ble sterkt kritisert og fikk advarsel på et fullsatt medlemsmøte. Forbundet på sin side truet oss med eksklusjon hvis vi nektet vedkommende å stille på landsstyremøtene. Foreningen valgte å ikke drive konfrontasjonen for langt. Vi overlot til vedkommende selv å gjøre som han hadde samvittighet til. Han ble sittende i landsstyret ut perioden, fire år.

Denne hendelsen illustrerer noe av det største problemet i norsk fagbevegelse. Framfor å ta politiske uenigheter opp til debatt og utvikle diskusjoner for å oppnå framgang er det viktigere med 100% lojalitet. Demokratiet settes uten skrupler til side for å holde på denne lojaliteten.

Begivenheten markerte punktum for den store striden i foreningen om hvilken linje som skulle følges i det fag-

---

Diktspalte

ved Per Arne Olaussen

Jens Bjørneboe er for mange forfatteren som er uløselig knyttet til rykter om et liv med alkohol og all verdens utskielser. Sjøl la han heller ikke videre skjul på at forholdet hans til alkohol var spesielt, noe vi kan se i diktet "Farvel - bror Alkohol", som stod i Dagbladet året før han døde. Men det er ikke Bjørneboe sitt forhold til alkohol som gjorde ham til en stor forfatter. I romaner som "Jonas", "Før hanen galer" og trilogien om bestialitetens historie møter vi en engasjert forfatter som kunne skrive spennende om aktuelle problemstillinger. Bjørneboe stod i opposisjon til den gjengse holdninga i samfunnet i de sakene han engasjerte seg i, og dette bidro nok endel til ryktene omkring personen Bjørneboe. Han er nok mindre kjent som lyriker, selvom han skrev en rekke dikt gjennom forfatterskapet. I språket, for ikke å si sproget, var Bjørneboe like konservativ som han var radikal i meninger. Riksmålet lå han nok nærmest, men heller ikke her holdt han seg til "normalen". Han gjorde om skrivemåten på ord hvis det var nødvendig og avviste enhver kritikk med at Shakespeare skrev navnet sitt på 24 forskjellige måter. Endel av diktene til Bjørneboe har Anne Grete Preus satt musikk til og gitt ut på en plate som heter "Fullmåne". Bra musikk til bra tekster og en fin måte å bli kjent med diktene til Bjørneboe. Bjørneboe hadde også et forhold til musikk, noe som dette utvalgte diktet viser:

MYLLARGUTEN

Han står på gulvet, lyttende og bøyet,
vendt innover og lutet mot seg selv -
og krum av vellyst, vøk i vadmestøyet.
Nu hender det! det store som han ventet:
en dråpe løsner i ham - dypt og våkt,
et drypp av lyd i ham som blir til elv,
en røst som nynner i ham, fjernt og svakt -,
så løfter han forsiktig instrumentet.
Og det gjør ondt et sted. Men så med ett
står Guden hastig opp i ham og synger.

Og mannen stivner til, blir strak og rett
og alt omkring ham gynger, gynger -,
og noe snur seg i ham og forynger
til en bjerkeli av unge trær,
til furumoer og til vann og sten,
til vind og sommernatt og korn og jord,
og mannen taper langsomt hvem han er.

Og langsomt blir han helt til stemmebånd
og helt til fiolin og helt til hånd,
mens Guden i Ham vokser og blir stor
og stemmer på og brenner under huden.
Og så, helt uventet, blir to til èn!
og denne ene, èneste, er Guden!!

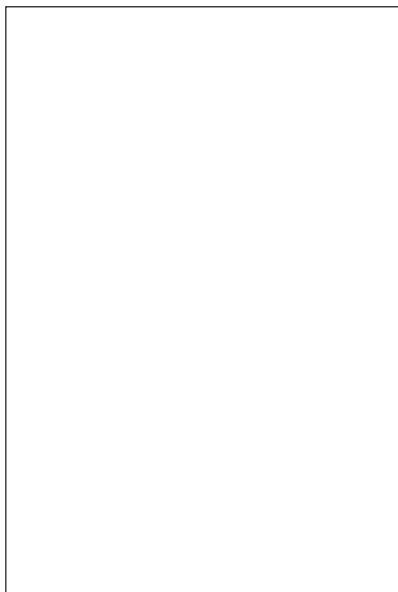
Og nu kan Guden strekke seg og le
og danse, springe, svinge seg i lyst
og syng om et land av bare sanger!
Men mannekroppen krymper seg og laller
og hulker salig inn mot Gudens bryst
i deres felles paradisi av klanger -,
til Gude-favnen slipper, og han faller
og ligger lenge som et hugget tre.

Drammen

10 heisene, som går over 17 etasjer, skal utføres i løpet av ett år med byggestart våren 1992. Det er altså nok arbeid i bransjen i Drammen - på tross av at det der som ellers i landet ikke er mye nybygg. Det er ingen grunn til å tvile på at Reber vil bli nødt til å hente hjelp fra sine andre avdelinger i landet.

I 1976 ble alle heismontørene organisert, og i 1982 ble avdeling Drammen i Heismontørenes Fagforening stiftet. I år er det Henrik Wergeland fra Kone som er formann i avdelingen, og i styret sitter også Arnfinn Ustad og Jan Erik Berge, begge fra Reber.

Avdelingen har godt besøk på medlemsmøter, som holdes omtrent annenhver måned. En av sakene som har skapt debatt er HMFs organisasjonsstruktur, særlig stemmerett på årsmøtet i HMF. Wergeland har blant annet skrevet et innlegg i Heismontøren om dette. Dette har da også ført til at drammenserne blir innkalt til medlemsmøter i Oslo. Avdelingen har kontor i Folkets Hus, som deles med noen andre foreninger, mens medlemsmøtene holdes i RødeKors-huset.

Avdelingen har også vært aktiv i kampen for sikre heiser. Etter at Drammen Kommune i mange år hadde brukt en privatkonsulent, Finn Strøm, som heiskontrollør er kommunen fra

januar 1990 tilsluttet Norsk Heiskontroll (NHK), mye takket være guttas innsats. I over ett år ble firmaet Finn Strøm boikottet ved overlevering av nyanlegg. Dette ingeniørfirmaet, som driver kon-sulenttjenester for elektro og heis, ble dannet av Finn Strøm, som tidligere har vært ansatt hos Wisbech. Men til kontrollarbeidet på heis ble det benyttet teknikere og ingeniører uten tilfredsstillende opplæring og kvalifikasjoner i denne sammenheng. Drammen og Buskerud kontrolleres fra i år av Knut Østmo, tidligere an-satt ved Reber Drammen.

Translyft og flere andre firma har også forsøkt å montere/operere ulovlig i området, men etter aksjoner er denne virksomheten forsøkt slått tilbake. I 1985-86 var avdelingen svært aktiv i forbindelse med slike anlegg på CC, Protan Fagertun pluss en Sanne-heis på Åssiden og en i Holmestrand. Samtlige av disse anleggene er nå revet og ny forskriftsmessig heis er satt inn, eller de er ombygd/ under ombygning. I 1987 ble det solgt tre Translyft-heiser i Drammensområdet via agentur ved Drammen Truckservice. Disse heisene ble først oppdaget i 1989/90. Disse heisene er meldt til NHK og er midlertidig avstengt.

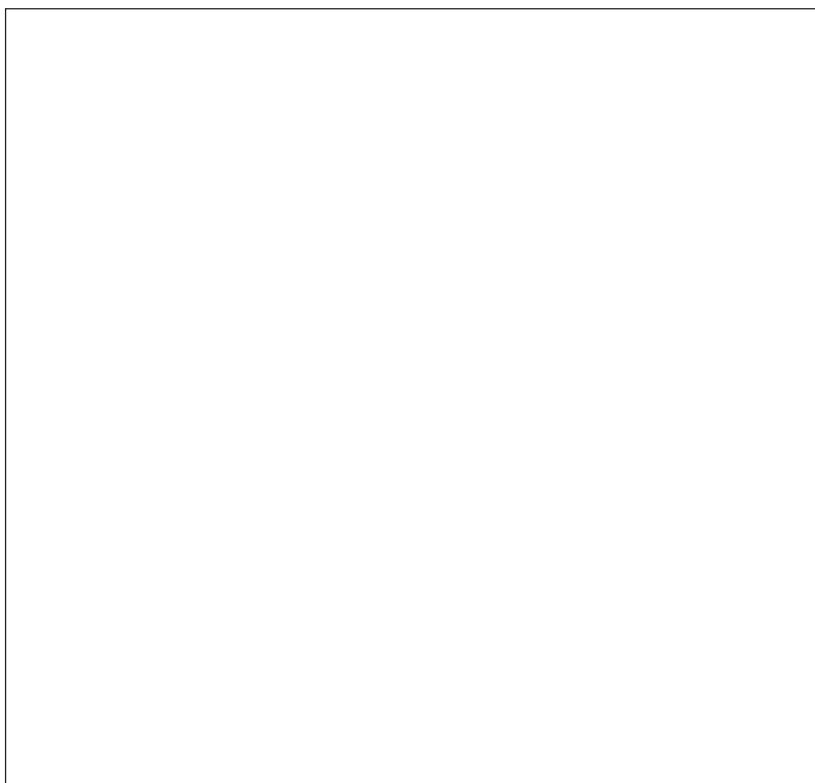
VN

Heismontørenes Fagforening avdeling Drammen teller 20 mann. Reber har 9 montører, Kone 6 montører og 1 hjelper, mens Thyssen har en montør og en hjelper. Stahl har nå bare en montør ansatt på Hønefoss, etter at en hjelper ble oppsagt i år. For tiden er det ingen lærlinger i Drammen.

Avdelingen er stor i utstrekning; montørene har oppdrag fra Aurland (Sogn) i vest til Bærum i øst, fra Valdres i nord til Notodden i sør. Allikevel er det mest arbeid i Drammensdistriktet, og antall reisedager ligger et sted rundt 10% i vanlige år. De største kundene er Drammen og Lier kommune. Det er mye å gjøre på service, Reber har 4 mann fast på service, mens Kone har serviceoppdrag til ca. 2 mann. Reber var først ute med avdeling i Drammen fra 1960, mens Kone eta-blete seg i 1977, Stahl i 1979 (på Hønefoss) og Thyssen kom med i 1986.

Den store boligbygginga foregikk i årene 1971-75 og siden kom byggeboomen i 1985-88. Det store spørsmålet det siste halve året har vært hvilket firma som ville få moderniseringen av Drammen sykehus.

Reber fikk oppdraget, som er stipulert til opp mot 10 årsverk. Arbeidet på de

20 spørsmål

1. Hvem er dette ?
2. Hvor gammel er den eldste lovsamling ?
3. Hvem har fått flest dommer ?
4. Hva betyr det greske ordet hydro ?
5. Hvor lå det eldste universitet ?
6. Når fikk Norge sitt første universitet ?
7. Hva er en my (μ) ?
8. Hva var de høyeste byggverk inntil middelalderen ?
9. Hvor høyt er Empire State Building ?
10. Når demonstrerte Elisha Graves Otis fangapparatet for første gang i New York ?
11. Er pinnsvinet et pattedyr ?
12. Hvilket romskip passerte Saturn i 1980 ?
13. Hvilket land stammer flyet "Fokker Friendship" fra ?
14. Hva heter releet som trekker dersom både sikkerhet og dørkontakter er hele på Kones relekjedeheiser ?
15. Og tilsvarende på Stahls heiser ?
16. Hva heter Norges minste fugleart ?
17. Hvilken hovedfunksjon har milten ?
18. Hvilken sørlandsby var lenge Norges største sjøfartsby ?
19. Hvor mange transistorer er det i en Motorola 68040-prosessor ?
20. Når var Kåre Sanden formann i Heismontørens Fagforening ?

Poengskala:

- 1-5 .... Du er ikke særlig kunnskapsrik. Ta læringskolen på nytt.
6-8 .... Du kan ihvertfall noe.
9-11 .. Omtrent midt på treet. Øv litt mer.
12-15 Slett ikke dårlig.
16-19 Meget bra.
20 ..... Du er kunnskapsrik !

Svar:

1. Nils J. Sætre, direktør på Stahl.
2. Ca. 4.000 år, fra dynastiet Ur i det nåværende Irak.
3. Tommy Johns (Australia); han fikk nesten 3.000 dommer for drukkenskap.
4. Vann
5. I Fez i Marokko ble det opprette et universitet ca. år 3.500 før Kristus.
6. I 1811 i Oslo.
7. Bokstav i det greske alfabet, forkortelse for mikro.
8. Pyramidene i Egypt.
9. 381 meter.
10. I 1850.
11. Ja.
12. Voyager 1.
13. Nederland.
14. 444.
15. T (for TÜR, tysk ord, betyr dør)
16. Den produserer hvite blodlegemer.
18. Arendal.
19. 1,4 millioner.
20. Fra 1/1 1976 til årsmøtet 1976.

KLUBBLEDERE

Firma	Avdeling	Navn	Adresse	Tel privat/personsøker
Access	Hamar	Erik Kristiansen	St. Olavsgt. 62, 2300 Hamar	065 24199
Ameco	Oslo	Ole Snarud	Brinken 101, 2050 Jessheim	06 972594 / 096 67909
Hansen & Bjørnerød				
	Oslo	Per Høgberg	Erlendsv. 7, 0669 Oslo	
Kone	Oslo	Bjørn Magnus Eggen	Vestbyvn. 64A, 1914 Enebakk	09 924664/ 096 37068
Melbye	Oslo	Kjell S. Deglum	Nesv. 33, 2080 Eidsvoll	06 964332
Nor	Oslo	Dagfinn Damm	Rødovre vei 20B, 1472 Fjellhamar	02 972339
Oslo Heisbedrift				
	Oslo	Kjell Harald Hellerud	Jacobine Ryesv. 6, 0987 Oslo	02 107085/ 096 79062
Reber	Hovedtillitsmann	Rune Larsen	Helsetlia 23, 1353 Bærums Verk	02 511452/ 096 22088
Sanne	Oslo	Arild Schøne	Selmersgt. 16, 3000 Drammen	03 837809
	Ålesund	Roger Taylor	Korsvika 35, 6006 Ålesund	071 26744
Stahl	Oslo	Odd M. Pedersen	Prost Petersensv. 7, 2020 Skedsmokorset	06 879491
	Bergen	Tommy Thomassen	Barlivn. 38, 5033 Fyllingsdalen	05 161963
Storm	Oslo	Frank Bratten	Trondheimsv. 51B, 0560 Oslo	02 674569
Thyssen	Oslo	Atle Skaug	Stikkvn. 6A, 0967 Oslo	02 760354/ 096 98011
Uni	Oslo	Erik Herseth	Slattum Terrasse 43D, 1480 Slattum	02 779546/ 096 47214

TELEFON OG ADRESSELISTE OVER HEISFIRMA

Access	Hovedkontor	Postboks 424, 2301 Hamar	065 30144
	Oslo	Hvamsvingen 10, 2013 Skjetten	06 841630
Ameco	Hovedkontor	Postboks 160, 2301 Hamar	065 33000
	Oslo	Prof. Birkelandsv. 24 C, 1081 Oslo	02 320688
Erling Storm		Postboks 6283, Etterstad, 0603 Oslo	02 644430
Hansen&Bjørnerød		Akersgt. 65, 0180 Oslo	02 205906
HK-Service		Salhusvn. 259, Salhus	05 190340
Kone	Hovedkontor	Postboks 57, Korsvoll, 0808 Oslo	02 233188
Melbye		Haslevangen 45c, 0580 Oslo	02 641164
NorHeis		Ole Deviksvei 4, 0666 Oslo	02 713960
Oslo Heisbedrift		Postboks 61, Abilsø, 1105 Oslo	02 740625
Reber	Hovedkontor	Postboks 126, 4701 Vennesla	042 55311
	Oslo	Ringnesvn. 19, 0978 Oslo	02 103505
Sanne	Hovedkontor	Bullsgt.12, 6000 Ålesund	071 25465
	Oslo	Høybråtenvn. 40, 1086 Oslo	02 211849
Scan Heis		Gyldenprisvn. 16, 5037 Solheimsvik	05 343220
Stahl	Hovedkontor	Postboks 280, 5051 Nesttun	05 102425

Retur:
Heismontørenes
fagforening
Storgt. 38
0182 Oslo 1

C